

עונג שבת

• סדר הקידוש לשבת וחג, זמירות, שירים, ברכת המזון וסדר תבילת •

עונג שבת

קידוש לשבת וחג, זמירות,
ברכת המזון וסדר הבדלה

נוסח האר"י ז"ל

בתוספת שירים, פזמונים ופיוטים, בליווי תדריכים,
דברי רקע והסבר, הלכות ומנהגים

הוצאה לאור:

טל: +972 (0)8-8502771
www.chazak.co.il
office@chazak.co.il

All rights Reserved © שמורות שמועות

שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכולל בספר זה אסור בהחלט,
אין להעתיק, לצלם, לתרגם או לאחסן במאגר מידע אלא ברשות מפורשת בכתב מהמוציא

תוכן

7	הדלקת נרות שבת וחג
8	קידוש לסעודת ליל שבת
11	קידוש לסעודת יום שבת
12	קידוש לליל חג ומועד
13	קידוש ליום חג ומועד
14	סדר בציעת הפת בסעודת שבת וחג
15	שירים ופזמונים
30	ניגוני חב"ד
31	ניגוני חב"ד ללא מילים
32	זמירות ופיוטים
46	זמירות לשבת מסידור האר"י ז"ל
53	ברכת המזון
59	שבע ברכות לחתן וכלה
59	הרחמן לברית מילה
60	ברכה אחרונה 'מעין שלש'
61	הבדלה במוצאי שבת וחג
65	אינדקס שירים ופזמונים

הדלקת נרות שבת וחג

בערב שבת ובערב חג, מדליקים נרות. מצווה זו מתבצעת על-ידי הנשים והבנות. עם זאת, יש לדאוג שנרות ידלקו בכל בית, ואם אין אישה בבית המצווה מוטלת על הגבר, בעל הבית.

נשים נשואות מדליקות שני נרות, ויש המדליקות נר נוסף עבור כל ילד שנולד במשפחה; בנות, מגיל 3, מדליקות נר אחד בלבד. רצוי שהבת תדליק תחילה ואתריה האם. אם הדבר אפשרי, יש להניח את מגש הנרות על השולחן בו תיערך סעודת השבת.

מדליקים כ-20 דקות לפני שקיעת השמש (כפי שנדפס בלוחות השנה). אם לא הדליקו וכבר נכנסה שבת – אסור להדליק.

שעת ההדלקה היא עת רצון וסגולה לבקש ברכה לכל דבר. מנהג יפה לתרום צדקה לפני ההדלקה.

סדר ההדלקה: הדליקי את הנרות ושמטי את הגפרור מידך באופן שייכבה מאליו; כעת, הקיפי את הנרות ממעל באמצעות ידיך, ואתר-כך כסי בהן את עיניך.

כשהעיניים עצומות ומכוסות בידיך, אמרי את הברכה:

ערב שבת:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו להדליק נר של שבת קדש:

ערב חג*:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו להדליק נר של יום טוב:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

ערב חג ושבת*:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו להדליק נר של שבת ושל יום טוב:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

* בערב שביעי של פסח אין מברכים 'שהחיינו'

קידוש לסעודת ליל שבת

מתכנסים סביב שולחן ערוך בכל טוב, כשלפני המקדש מונחים: יין וגביע לקידוש, שתי חלות מכוסות במכה המונחות על מגש או מפה, סכין לבציעת החלות, מלח – ומתחילים בשירת הפיוט "שלום עליכם".

שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם מְלֹאכֵי הַשָּׁרָת מְלֹאכֵי
עֲלִיּוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: (שלוש פעמים)

בּוֹאֵכֶם לְשָׁלוֹם מְלֹאכֵי הַשָּׁלוֹם מְלֹאכֵי עֲלִיּוֹן
מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא: (שלוש פעמים)

בְּרַבּוֹנִי לְשָׁלוֹם מְלֹאכֵי הַשָּׁלוֹם מְלֹאכֵי עֲלִיּוֹן
מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא: (שלוש פעמים)

צֵאתְכֶם לְשָׁלוֹם מְלֹאכֵי הַשָּׁלוֹם מְלֹאכֵי עֲלִיּוֹן
מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא: (שלוש פעמים)

בִּי מְלֹאכֵי יִצְוֵה לָךְ, לְשִׁמְרֶךְ בְּכָל דְּרָכֶיךָ:
יִי יִשְׁמַר צֵאתְךָ וּבּוֹאֶךָ, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

שלום עליכם

בליל שבת, הבית היהודי זוכה בשני אורחים מופלאים – שני מלאכים. כאשר הם רואים את נרות השבת דולקים, שולחן ערוך ומוכן לסעודה, ואף חשים בשמחה, באווירת האהבה והאחוזה השוררת בבית, ובקדושה השבתית – מיד הם מברכים את בני הבית כביטוי לרגע מרומם זה ולמפגש של ממש עם מלאכיהם השרת, אנו פותים באופן ישיר למלאכים, ומבקשים: "ברכוני לשלום!" בעולם התפילה והפיוט, נדיר למצוא פניה ישירה למלאכיהם השרת.

כתב האריז"ל: "בכניסתך לביתך בליל שבת תאמר בקול רם ושמחה יתירה "שבת שלום", כי הוא כחות המקבל את הכלה בשמחה גדולה ובסבר פנים ישת".

כהקדמה לקידוש ולסעודה, קוראים בצוותא פיוט מיוחד לאישה, עקרת הבית, שעמלה ויגעה במסירות במהלך השבוע כולו והכנינה את השבת. עתה, כשבני המשפחה מכונסים סביב שולחן השבת, נינוחים ושלווים, הם מוקירים תודה לפועלה המסור.

הפיוט לקוח מספר "משלי" שנכתב על ידי שלמה המלך. פסוקי הפיוט מסודרים לפי סדר הא"ב.

אִשָּׁת חֵיל מִי יִמָּצָא, וְרַחוּק מִפְּנִינִים מְכָרָהּ: פָּטַח בָּהּ לֵב
בְּעָלָהּ, וְשָׁלַל לֹא יִחָסֶר: גָּמְלָתָהּ טוֹב וְלֹא רָע, כֹּל
יְמֵי חַיֶּיהָ: דָּרָשָׁה צָמֵר וּפְשָׁתִים, וַתַּעַשׂ בְּחָפֶז כַּפִּיהָ: הָיְתָה
כְּאִנִּיּוֹת סוֹחֵר, מִמְּרַחֵק תָּבִיא לַחֲמָה: וַתָּקֶם בְּעוֹר לִילָהּ,
וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ, וַחֵק לְנִעְרוֹתֶיהָ: זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקְחָהּ,
מִפְּרֵי כַפִּיהָ נָטְעָה בָּרֶם: חָגְרָה בְּעוֹ מִתְּנִיָּהּ, וַתֹּאמֶץ
זְרוּעוֹתֶיהָ: טָעְמָה כִּי טוֹב סִחָרָהּ, לֹא יִכָּבֶה בְּלִילָהּ נֵרָה:
יָדֶיהָ שִׁלְחָה בְּפִישׁוֹר, וְכַפִּיהָ תָּמְכוּ פֶלֶךְ: כָּפָה פְּרִשָּׁה לְעֵנִי,
וַיִּדְיָה שִׁלְחָה לְאַבְיוֹן: לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֹג, כִּי כֹל בֵּיתָהּ
לְבוֹשׁ שָׁנִים: מְרַבֵּדִים עָשְׂתָה לָּהּ, יֵשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁה:
נוֹדַע בְּשָׁעָרִים בְּעָלָהּ, בְּשִׁבְתּוֹ עִם זָקְנֵי אֶרֶץ: סָדִין עָשְׂתָה
וַתִּמְכֹּר, וַחֲגוּר נִתְּנָה לְכַנְעֲנִי: עוֹ וַהֲדָר לְבוּשָׁהּ, וַתִּשְׁחַק
לְיוֹם אַחֲרָיו: פִּיהָ פָתְחָה בְּחִבָּמָה, וַתוֹרֵת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ:
צוּפִיָּה הִלִּיכּוֹת בֵּיתָהּ, וְלֶחֶם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכֵל: קָמוּ בָנֶיהָ
וַיֵּאשְׁרוּהָ, בְּעָלָהּ וַיַּהֲלֵלָהּ: רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל, וְאַתְּ עָלִית
עַל בָּלְנָה: שָׁקַר הַחֵן וְהַכֵּל הִיפִי, אִשָּׁה יִרְאֵת יְיָ הִיא
תִּתְהַלָּל: תָּנוּ לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ, וַיַּהֲלֵלֶהָ בְּשָׁעָרִים מַעֲשִׂיהָ:

מסופר בתלמוד: "אמר רבי חייא, פעם התארחתי אצל עשיר ששולחנו עשוי זהב במשקל עצום ועליו כל מיני מאכלים, מגדים ובשמים משובחים, שאלתי אותו: מדוע זכית לעושר גדול זה? והשיב לי: בזכות זכירת שבת כל השבוע; קצב אני, וכל בהמה יפה שאני רואה כל השבוע, אני שומר לכבוד סעודות שבת".

שאל הקיסר הרומאי את רבי יהושע "מפני מה ריח וטעם מיוחד לתבשילי השבת?" ענה רבי יהושע: "תבלין אחד יש לנו ושבת שמו, והוא משביח את מאכלי השבת". ביקש הקיסר לרכוש את אותו 'תבלין' מיוחד, הסביר לו רבי יהושע: "כל המשמר את השבת - התבלין מועיל לו, ושאינו משמר - אין התבלין מועיל לו".

מזמור קָדֹד, יי רעי לא אַחֶסֶד: בְּנֵאוֹת דָּשָׁא יִרְבְּצֵנִי, עַל מִי מַנּוּחוֹת יִנְחֹלֵנִי:
נַפְשִׁי יִשׁוּבֵב, יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי אֶלֶף בָּגִיא צִלְמוֹת
לֹא אִירָא רָע, כִּי אֶתָּה עֲמֹדִי, שְׂבָמָהּ וּמִשְׁעָנֶיהָ הִמָּה יִנְחֹמֵנִי: תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי
שְׁלַחַן נֹגֵד צִדְרִי, דִּשְׁנָתָה בְּשִׁמְן רֹאשִׁי, כּוֹסֵי רִוְיָה: אֵךְ טוֹב וְחֶסֶד יִדְפּוּנִי כָּל
יְמֵי חַיִּי, וְשִׁבְתִּי בְּבֵית יי לְאָרְךָ יָמִים:

דא היא סעודתא דחקל תפוחין קדישין:

אתקינו סעודתא דמהימנותא שלמיתא חדותא דמלכא קדישא. אתקינו
סעודתא דמלכא. דא היא סעודתא דחקל תפוחין קדישין, וזער
אנפין ועתיקא קדישא אתנן לסעדא בהדה:

ממלאים את גביע הקידוש בין ומרימים אותו ביד ימין. מעבירים אותו ליד
שמאל ומכופפים את כף יד ימין שתהיה כעין כוס, (=ארבע האצבעות זקופות
כלפי מעלה והאגודל שוכב על הצד), כעת, מניחים שוב את הגביע ביד ימין
(בתנועה של 'הורדה' מלמעלה למטה).

בשעת אמירת הקידוש, היד עם הגביע מוגבהת (לפחות 25 ס"מ מעל גובה
השולחן). נהוג להביט בנרות השבת כאשר מתחילים בקידוש.

יום הששי: וְיָכֻלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צָבָאָם: וְיָכֻל אֱלֹהִים
בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּשְׁבֹּת בְּיוֹם
הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם
הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ, כִּי בּו יָשַׁב מִכָּל מְלֹאכְתּוֹ, אֲשֶׁר בָּרָא
אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

סְבִיר מְרִנָּה: **ברוך** אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן:
ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְרָצָה בָּנוּ, וַיִּשְׁבֹּת קִדְּשׁוֹ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ, וְפָרוּן
לְמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, תְּחִלָּה לְמִקְרָאֵי קִדְּשׁ, וְכָר לְיִצְיָאָה מִצְרַיִם.
כִּי בָנוּ בְּחִרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים וַיִּשְׁבֹּת קִדְּשָׁךְ
בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָתָנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

בשבת חול המועד סוכות [כשמקדשים בסוכה] מוסיפים ומברכים:

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לַיִּשֵּׁב בַּסֹּכָה:

עורך הקידוש שותה את רוב היין שבכוס. גם השומעים טועמים מהיין שבגביע
הקידוש, או שנמזג לכוסותיהם מהגביע. ניתן גם למזוג יין ישירות מהבבוק
לכוסות השומעים לפני הקידוש, ולשתות את היין מיד אחרי הקידוש. אין
לשתות עד לאתר טעימת היין.

קידוש

היין הוא משקה חשוב, ובשל חשיבותו מברכים עליו במצוות רבות, כמו חתונה
ברית-מילה ואף בטעודת שבת. ארץ ישראל היתה ידועה מאז ומתמיד כבעלת מסעי

קידוש לסעודת יום שבת

מומזר לדור, וי רעי לא אהסר: בנאות דשא ורביצני, על מי מנוחות ונהלני: נפשי ושובב, ונחני במעגלי צדק למען שמו: גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע, כי אתה עמדי, שבמך ומשענתך המה ונחמוני: מערך לפני שלחן נגד צדרי, דשנת בשמן ראשי, בוסי וויה: אך טוב וחסד ורדפוני כל ימי חיי, ושבתי בבית יי לארך ימים:

אתקינו סעודתא דמהימנותא שלמתא הדותא דמלכא קדישא. אתקינו סעודתא דמלכא. דא היא סעודתא דעתיקא קדישא, וחלל תפוחין קדישין וזער אנפין אתין לסעדא בהדיה:

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת, לדרתם, ברית עולם. ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם, כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ, וביום השביעי שבת וינפש:

אם תשיב משבת רגלך, עשות הפצד ביום קדשי, וקראת לשבת ענג לקדוש יי מכבד וכבדתו מעשות דרביך ממצוא הפצד ודבר דבר. אז מתענג על יי, והרכבתיך על כמתי ארץ, והאכלתיך נחלת יעקב אביך, כי פי יי דבר:

דא היא סעודתא דעתיקא קדישא:

זכור את יום השבת לקדשו. ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך. ויום השביעי שבת ליי אלהיך, לא תעשה כל מלאכה, אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך, וגרך אשר בשעריך. כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ, את הים ואת כל אשר בהם, וינח ביום השביעי.

תדריך מלא לעריכת "קידוש" מופיע בעמוד הקודם.

על בן ברך יי את יום השבת ויקדשהו:

סגרי מרגן: **ברוך** אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

בשבת חול המועד סוכות וכשמקדשים בסוכה) מוסיפים ומברכים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה:

עורך הקידוש שותה את רוב היין שבכוס. גם השומעים טועמים מהיין שבגביע הקידוש, או שנמזג לכוסותיהם מהגביע. ניתן גם למזוג יין ישירות מהבבוק לכוסות השומעים לפני הקידוש, ולשתות את היין מיד אחרי הקידוש. אין לשותת עד לאתר טעימת היין.

כרמים משובחים, והגפן הוא אחד משבעת המינים שהארץ השתבחה בהם. תכונתו המיוחדת של היין לשמח, "יין ישמח לבב אנוש", קשורה במיוחד למצוות השמחה בסעודת שבת.

בקידוש סגולות רבות, ומהן "המברך על יין בליל שבת - מאריכים לו ימיו ושנותיו", "הקידוש מועיל לבריאות העיניים". זאת ועוד, כיוון שהיין מגלה את חסד הפנים, "נכנס

קידוש ליל חג ומועד

אתְּקִינוּ סְעוּדַתָּא דְּמִלְפָּא עֲלֵאָהּ, דָּא הוּא סְעוּדַתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד
הוּא וְשְׂכִינְתָּיה:

כשחג חל בשבת, אומרים את כל ההקדמה מ"שלוש עליכם" בלחש נעמודים
8-9 ועמוד 10 עד הקטע "יום השישי" ומכאן מגביהים את הקול:

תדריך מלא לעריכת "קידוש" מופיע ב"קידוש ליל שבת"

יוֹם הַשְּׁשִׁי: וַיְבָלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צָבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל
מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשֵׁהוּ, אֵתוֹ,
כִּי בּוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ, אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:
כשחג חל ביום חול מתחילים כאן:

סְבָרֵי מְרֻנָּן:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם
וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְהִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ
בְּאַהֲבָה (לשבת: שְׁפָתוֹת לְמִנוּחָהּ ו) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חֲגִים וְזִמְנִים
לְשִׁשׁוֹן אֶת יוֹם (לשבת: הַשְּׁבֶת הַזֶּה וְאֵת יוֹם)

בפסח:	בשבועות:	בסוכות:	בשנחת חודה: לשמיני
חג המצות הַזֶּה,	חג השבועות הַזֶּה,	חג הסוכות הַזֶּה,	עֲצֵרַת הַחַג הַזֶּה.
וְאֵת יוֹם טוֹב מִקְרָא	וְאֵת יוֹם טוֹב	וְאֵת יוֹם טוֹב	וְאֵת יוֹם טוֹב
קֹדֶשׁ הַזֶּה	מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה	מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה	מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה
זְמַן חֲרוּתְנוּ	זְמַן מִתֵּן תּוֹרָתְנוּ	זְמַן שִׂמְחָתְנוּ	זְמַן שִׂמְחָתְנוּ

(לשבת: בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זָכָר לְיִצְיַאת מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ בְּחִרְתָּ
וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים. (לשבת: וְשָׁבַת) וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁ
(לשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁשׁוֹן הַנִּחְלָתְנוּ: בְּרוּךְ אַתָּה
יי מְקַדֵּשׁ (לשבת: הַשְּׁבֶת הַזֶּה) וְהַזְמִינִים:

בסוכות: בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לֵשֵׁב בַּסֻּכָּה:
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהִתְחַנְּנוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעְנוּ לְזִמְנֵי הַזֶּה:

יין יצא טוֹב", הוא מעורר ומגלה את האהבה והחיבה המשפחתית ויוצר אחדות והרמוניה
בסעודה המשפחתית.

כשתחל במוצאי שבת מוסיפים ומברכים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא מאורי האש:

ומביטים בנרות שעל השולחן.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, המבדיל בין קדש לחול, בין אור לחשך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי ליששת ימי המעשה, בין קדשת שבת לקדשת יום טוב, הבדלת, ואת יום השביעי מיששת ימי המעשה קדשת, הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך: ברוך אתה יי, המבדיל בין קדש לקדש:

בסוכות: ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו לשב בסכה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

קידוש ליום חג ומועד

אתקינו סעודתא דמלכא שלמטא חדותא דמלכא קדישא, דא היא סעודתא דקדישא בריך הוא ושכינתיה:

כשתחל בשבת אומרים בלחש את סדר הקידוש ליום השבת, ומכאן מתחילים בקול:

תדרך מלא לעריכת "קידוש" מופיע ב"קידוש ליל שבת"

אלה מועדי יי מקראי קדש,

אשר תקראו אותם במועדם:

סברי מרנן: ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

בסוכות: ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו לשב בסכה:

הרבי אומר: "קדושת שבת אינה מוגבלת רק למימד הרוחני-נשמותי, היא חודרת גם למימד הגשמני-גופני. פעולות פשוטות של חיי היום יום, כאכילה שתיה ושינה, בשבת מקיימים באמצעותם מצווה קדושה".

"מאכלי שבת סמוגים בכוחות אלוקיים, וכשהם מתעכלים בגוף הם ממלאים את האדם בקדושה אלוקית ומקרבים אותו לחוויה הרוחנית".

בעל ה'תניא' אומר: "אין שום מאכל 'שפתי' מקולקל. אין שום מאכל 'שפתי' מזיק לבריאות אסור לזרוק מאכל 'שפתי'".

סדר בציעת הפת בסעודת שבת וחג

כהקדמה לסעודת שבת - כבכל סעודה שאוכלים בה לחם - יש ליטול את הידים.

קודם הנטילה, יש לנודא שלא דבוק לכלוך כלשהו על הידים.

סדר הנטילה: 1. מתחזקים בספל הנטילה ביד ימין, וממלאים אותו במים. 2. מעבירים את הספל המלא ליד שמאל. 3. שופכים מן הספל על יד הימין שלוש פעמים. 4. מעבירים את ספל המים ליד ימין (כעת, רצוני להחזיק את הספל באמצעות מגבת). אם יש צורך, מוסיפים מים בספל. 5. שופכים שלוש פעמים על היד השמאלית. 6. בסיום השפיכה האחרונה, יש להשאיר מעט מים בכף היד השמאלית. 7. מגביהים את הידים לגובה הלב, ותוך כדי שפשוף הידים זו בזו אומרים את הברכה:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדִים:**

8. מגביהים את הידים במגבת. אין לדבר עד אחרי שטועמים מהלחם או התלה.

עושים סימן קל עם הסכין על התלה הימנית, מצמידים את שתי התלות אחת לשניה כשתחתית תלה אחת צמודה לתחתית התלה השניה (יש נוהגים שאתחיל מעל השניה), אותזים בשתי הידיים עם שתי הנוהגים - כשהן מכוסות במפה), ומברכים:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא
לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:**

בסיום הברכה בוצעים/פורסים את התלה הימנית [או העליונה] לשני חלקים, ומהחלק הגדול המברך פורס לעצמו פרוסה (גודל מינימלי של פרוסה - 30 גרם), טובל אותה שלוש פעמים במלת ואוכלה.

תוך כדי אכילת התלה, ממשיך המברך לתתוך פרוסות עבור שאר המסובים. יש לטבול כל פרוסה שלוש פעמים במלת לפני האכילה. רצוני שכל אחד מהמסובים יברך את ברכת "המוציא" לפני אכילת פרוסת התלה.

הברכה שנאמרת על הלחם, שהוא עיקר הסעודה - מבטלת את הצורך לברך על מאכלים ומשקאות שבסעודה. עם זאת, יש לברך ברכה מתאימה על מנות הקינוח, בין אם הם מאכלים או שתיה תמה וכדומה.

שירים ופזמונים

מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד

מנהג ישראל לשמוח ולשיר ניגונים בסעודות שבת. בחסידות מסבירים ששירה מרוממת את הנפש, ולכן היא שייכת במיוחד לשבת - עת התרוממות ("עליית העולמות"). פיוטים רבים נכתבו על-ידי גדולי ישראל במרוצת הדורות לסעודות שבת. מנהג ישראל לומר דברי תורה על שולחן השבת, במיוחד מתוך "פרשת השבוע".

5

והאר עינינו בתורתך,
ודבק לבנו במצותיך.
ויחד לבבנו, לאהבה וליראה
את שמך. ולא נבוש ולא
נפלים, ולא נפשל לעולם ועד:

6

יברכך ה' מציון, ויראה בטוב
ירושלים, כל ימי
חייך. ויראה בנים לבניך, שלום
על ישראל:

7

ישמחו השמים, ותגל הארץ.
ירעם הים ומלאו:

8

כל העולם פלו, גשר צר
מאד, והעקר לא לפחד
פלו:

9

שיר למעלות אשא עיני אל
ההרים מאין יבוא עזרי.
עזרי מעם ה' עשה שמנים
וארץ. אל יתן למוט רגלך, אל

1

אדון עולם אשר מלך
בטחם כל יצור נברא.
לעת נעשה בחפצו כל, אזי
מלך שמו נקרא. ואחרי
פכלות הכל, לבדו ימלך נקרא.
והוא הנה והוא הנה והוא יתנה
בתפארה:

2

עושה שלום בפרומיו
הוא יעשה שלום
עלינו ועל כל ישראל ואמרו
אמן:

3

ישראל בטח בה', עזרם
ומגנם הוא:

4

שישו את ירושלים, גלו
בה, כל אוהביה. על
חומותיה עיר דוד, הפקדתי
שומרים, כל היום וכל הלילה:

15

מי האיש החפץ חיים אהב
ימים לראות טוב. נזר
לשונך מרע ושפתיד מדבר
מרמה, סור מרע ועשה טוב,
בקש שלום ורדפהו:

16

אלה חמדה לבי, וחוסה נא
ואל נא תתעלם:

17

דוד מלך ישראל, חי וקים:

18

שמע ישראל, ה' אלקינו,
ה' אחד:

19

הנה אנכי שולח לך, את
אליהו הנביא, לפני בוא
יום ה', הגדול והנורא. והשיב
לב אבות על בנים, ולב בנים
על אבותם:

20

קטנתי מכל החסדים ומכל
האמת אשר עשית
את עבדך, כי במקלי עברתי
את הירדן, עתה הייתי לשני
מחנות, הצילני נא. כי חסדך
גדול עלי והצלת נפשי משאול
תחתיה:

יגום שומרד. הנה לא יגום ולא
יישן שומר ישראל. ה' שמרד
ה' עלד על יד ימנה. יומם
השמש לא יפכה וירח בלילה.
ה' שמרד מכל רע שמר את
נפשו. ה' שמר צאתך ובואך
מעתי ועד עולם:

10

עוד אבינו חי, עם ישראל חי:

11

שבחי ירושלים את ה', הללי
אלמנה ציון. כי חזק
בריחי שערך, ברך בנך
במקרבך:

12

הנה מה טוב ומה נעים,
שבת אחים גם יחד:

13

אני מאמין באמונה שלמה
בביאת המשיח, ואף
על פי שיתמהמה, עם כל זה
אחכה לו, בכל יום שיבוא:

14

ימלא פי תחלתך כל
חיום תפארתך. אל
תשליכני לעת זקנה ככלות
כחי אל תעזבני:

ואפילו בהסתרה שבתוך
ההסתרה בודאי גם שם נמצא
השם יתברך, גם מאחורי
הדברים הקשים העוברים
עליך, אני עומד:

27

בו אדם, עלה למעלה עלה,
כי כח עז לך. יש לך
פנפי רוח, פנפי נשרים
אבירים. אל תפחש בם פן
יפחשו לך. דרוש אותם,
וימצאו לך מיד:

28

שאי סביב עיניך וראי,
כלם נקבצו באו לך,
בניד מרחוק יבאו ובנתיב על
צד תאמנה:

29

מי שענה לאברהם אבינו
בהר המוריה א... הוא
יענה אתכם וישמע קול
צעקתכם ביום הזה.

למה למה מה נקרא מוריה,
על שם המור הטוב, על שם
המור הטוב שישנו שם:

30

הרחמן הוא ישלח לנו, את
אליהו הנביא זכור
לטוב, ויבשר לנו בשורות
טובות, ישועות ונחמות:

21

תורת ה' תמימה, משיבת
נפש. עדות ה' נאמנה,
מחכימת פתי:

22

שאו שירים ראשיכם,
והנשאו פתחי עולם,
ויבוא מלך הכבוד. מי זה מלך
הכבוד, ה' צבאות, הוא מלך
הכבוד סלה:

23

השבעתי אתכם בגות ירושלים,
אם תמצאו את
דודי, מה תגידו לו, שחולת
אהבה אני:

24

אנה ה' כי אני עבדך, אני
עבדך בן אמתך פתחת
למוסרי.

25

ובאו האובדים בארץ אשור,
והנדחים בארץ מצרים.
והשתחוו לה' בהר הקדש,
בירושלים:

26

אבא שבשמים אומר לנו,
"אנכי הסתר פני ביום
ההוא" אבל הרבי אומר:

31

מצוה גדולה להיות בשמחה
תמיד:

34

ליהודים היתה אורה ושמחה
וששון ויקר:

32

עבדו את ה' בשמחה באו
לפניו ברגנה:

35

אוחילה לאל אחלה פניו,
אשאלה ממנו מענה
לשון. אשר בקהל עם
אשירה עזו, אביעה רגנות
בעד מפעליו. לאדם מערכי
לב ומח' מענה לשון,
אדני שפתי תפתח ופי יגיד
תהלתד:

33

אל תירא ישראל כי גור
אריה הלא אתה - ואריה
אם ישאג, מי לא ירא?

36

ואני בחסדך בטחתי וגל לפי
בשועתך אשירה לה'
כי גמל עלי:

ברח לו יעקב מפני עשו אל
דודו לבו נשא רגליו, רעה
שם בהרים כבשים ואילים
כי הוא איש תמים, יושב
אחלים.

אל תירא ישראל...

37

כי לא יטש ה' עמו ונחלתו
לא יעזב. ה' הושיעה
חמלך יעננו ביום קראנו:

ברחל הוא עבד שבע שנים,
כל ערב אמר לה עיניך יונים,
אך אוי לו בבוקר כי זוהי
לאה, אמר לבו ליעקב זו
חבכירה.

אל תירא ישראל...

38

יהי החדש הזה כנבואת אבי
חזה וישמע בבית זה
קול ששון וקול שמחה. חזק
ימלא משאלותינו אמיץ יעשה
בקשתנו והוא ישלח במעשה
ידינו ברכה והצלחה:

אך מה זה קרה לבחיר
האל, מאז חדש ימיו פקדם
בישראל, ואיך שלף חרבו
בשם האלחים, הכה עמים
רבים, זה התמים, זה
התמים.

אל תירא ישראל...

45

אֲדַרְבָּא, תוּ בְּלַבְנוּ, שְׁנֵרָא
כָּל אֶחָד, מַעֲלַת
חֲבֵרֵנוּ, וְלֹא חֲסֵרוֹנָם. וְשִׁנְדָּר
כָּל אֶחָד, אֶת חֲבֵרוֹ, בְּדֶרֶךְ
הַיֶּשֶׁר וְהָרְצוּי לְפָנֶיךָ, וְאֵל יַעֲלֶה
בְּלַבְנוּ שׁוֹם שְׁנָאָה, מֵאֶחָד עַל
חֲבֵרוֹ, חֲלִילָה. וְתַחֲזֹק אוֹתָנוּ
בְּאַהֲבָה אֱלֹהִי, כַּאֲשֶׁר גָּלוּי
וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ, שִׁיְהֵא חֹכֵל נַחַת
רוּחַ אֱלֹהִי: אָמֵן כּוּ יְהִי רָצוֹן:

46

שִׁמְעֵ בְּנֵי מוֹסֵר אֲבִיד, וְאֵל
תַּטֵּשׁ תּוֹרַת אָמֶךָ.
הִתְנַהֵג תָּמִיד לְדַבֵּר כָּל דְּבָרֶיךָ
בְּנִחָת, לְכֹל אָדָם וּבְכֹל עֵת,
וּבִזָּה תִנְעַל מִן הַפֶּעַס, שֶׁהִיא
מִדָּה רָעָה לְהַחֲטִיא בְּנֵי אָדָם.
וּכַאֲשֶׁר תִּנְעַל מִן הַפֶּעַס תַּעֲלֶה
עַל לִבְךָ מִדַּת הַעֲנוּהָ, שֶׁהִיא
מִדָּה טוֹבָה מְכֹל הַמִּדּוֹת
טוֹבוֹת. לְמַעַן תַּעֲלִיחַ בְּכֹל
דְּרָכֶיךָ וְתִזְכֶּה לְעוֹלָם חֶבֶד:

47

תִּנְיָא, אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן
אֱלִישֶׁע. לְמַדְנִי, אָמַר
חֲתָנָא, רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן
אֱלִישֶׁע. פֶּעַם אַחַת נִכְנַסְתִּי
לְחֻקְטִיר קִטְרֶת, לְפָנַי וּלְפָנֶיךָ,
וְרָאִיתִי אֶכְתָּרִיאֵל יְיָ ה'

39

תִּהְיֶה הַשְׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת
רַחֲמִים וְעַת רָצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ:

40

הַפְּכַת מִסְפְּדֵי לְמַחֹל לִי,
פִּתְחַת שָׁמַי וּתְאֹזְרֵי
שְׁמַחָה, לְמַעַן יִזְמַרְךָ כְּבוֹד
וְלֹא יָדָם, ה' אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם
אֲדָךְ:

41

יִשְׁמַחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי
שִׁבְתָּ וְקוֹרְאֵי עֲנִי:

42

שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹר שְׁאֲרֵית
יִשְׂרָאֵל וְאֵל יֹאבֵד
יִשְׂרָאֵל, הָאוֹמְרִים שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל:

43

בְּרַכְנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּכֹל
מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ וּבִרְדָּךְ אֶת
שְׁתַּנְּנוּ, וְתוּ טַל וּמָטָר עַל פָּנָי
הָאֲדָמָה:

44

אִשָּׂא עֵינַי אֶל הַהָרִים מֵאֵין
יָבוֹא עֲזָרִי. עֲזָרִי מֵעַם
ה' עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

שְׂתוּזְכּוּ לַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים
טוֹבִים בְּעֵינֶיךָ, וּלְלַכֵּת
בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, וְקִדְשׁנוּ
בְּקִדְשָׁתְךָ, כִּדִּי שְׁמוֹכָה לַחַיִּים
טוֹבִים וְאַרְכִּים וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם
הַבָּא:

51

יְרוּשָׁלַיִם אֹרֹז שֶׁל עוֹלָם וּמִי
אוֹרֶה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:

52

יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּה', עֲזָרָם
וּמִגָּגָם הוּא. אֲנַחְנוּ
מֵאֲמִינִים בְּנֵי מֵאֲמִינִים וְאִין
לָנוּ עַל מִי לְהַשְׁעוֹן אֶלָּא עַל
אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים:

53

וַעֲתָה בָּנִים שִׁירוּ לְמִלָּד
בְּתַפְאֲרַת מִפְאָר,
וְאֲשֶׁרִי עֲבָדִיו הַמְּשַׁמְעִים
בְּקוֹל שְׁבַח:

54

רַחֵם נָא ה' אֱלוֹהֵינוּ עַל
יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל
יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל צִיוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדְךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד
מְשִׁיחֲךָ וְעַל הַפֶּתַח הַגָּדוֹל
וְהַקָּדוֹשׁ:

צְבָאוֹת, שֶׁהוּא יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא
רַם וְנִשְׂאָ, וְאָמַר לִי יִשְׁמַעְאֵל
בְּנִי, בָּרַכְנִי, אֲמַרְתִּי לוֹ: יְהִי
רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שִׁיכָבְשׁוּ רַחֲמֶיךָ
אֶת כַּעֲסְךָ, וְיִגְלּוּ רַחֲמֶיךָ עַל
מִדּוֹתֶיךָ, וְתִתְנַהֵג עִם בְּנֶיךָ,
בְּמִדַּת הַרַחֲמִים, וְתִפְגַּס לָהֶם
לְפָנִים מִשְׁוֹרַת חֲדָיו. וְנַעֲנֶה לִּי
בְּרֹאשׁוֹ:

48

הַמִּלֶּאכָה הִגָּאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע
יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים,
וְיִקְרָא בָהֶם שְׁמִי, וְשֵׁם אֲבוֹתִי,
אֲבִרָהֶם וְיִצְחָק, וְיִדְגּוּ לְרֹב
בְּקִרְבַּי הָאֶרֶץ:

49

כָּאֵיל תַּעֲרַג עַל אֲפִיקֵי
מַיִם כּוֹ נִפְשֵׁי תַעֲרַג
אֵלֶיךָ אֱלֹקִים, צִמָּאָה נִפְשֵׁי
לְאֱלֹקִים לֹא-לִי חֵי, מִתִּי אֲבוֹא
וְאֶרְאֶה פָנֶי אֱלֹקִים:

50

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, וְתֵן חֲלֻקָּנוּ
בְּתוֹרַתְךָ, וְזַכְנוּ כְּדֵי
שְׁתִּשְׁרָה שְׁכִינְתְּךָ עָלֵינוּ. מִלֵּא
מִשְׁאֲלוֹת לִבִּי לְטוֹבָה וְחֶפֶק
רְצוֹנִי וְתֵן שְׂאֵלְתִּי, רְבוּנוּ שֶׁל
עוֹלָם. וְכוּ יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ
ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹקֵי אֲבוֹתֵינוּ

60

אֲנִי בָּלַח גְּדֹלֶת יְמִינִי תִתִּיר
צְרוּרָה. קִבֵּל רֶנֶת עֲמֹד
שִׁגְבֵנו טְהַרְנוּ נוֹרָא. נָא גְבוּר
דּוֹרְשֵׁי יְחֻדְדָּה כְּבֻבֶת שְׁמֵרָם.
בְּרַכֵּם טְהַרֵּם רַחֲמֵי צְדָקָתְךָ
תָּמִיד גָּמְלֵם. חֲסִין קְדוֹשׁ בְּרוּב
טוֹבָךָ נָחַל עֲדָתְךָ. יָחִיד גָּאֹה
לְעֲמֹד פֶּנֶה זֹכְרֵי קִדְשְׁתְּךָ.
שׁוּעָתֵנו קִבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנו
יִדְעַתְּ תַעֲלֹמוֹת:

61

שִׁפְכִי כַּמִּים לְבַד נֶכַח פָּנֵי ה':

62

אֵין עֲרֹךְ לָךְ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעוֹלָם
הַזֶּה וְאֵין זֹולָתְךָ מַלְכֵנוּ לְחַיֵּי
הָעוֹלָם הַבָּא. אֶפֶס בִּלְתָּךְ גּוֹאֲלֵנוּ
לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ וְאֵין דּוֹמָה לָךְ
מוֹשִׁיעֵנו לְתַחִית הַמֵּתִים:

63

אֶחָת שְׂאֵלְתִי מֵאֵת ה'
אוֹתָהּ אֶבְקֶשׁ. שִׁבְתִּי
בְּבֵית ה' כֹּל יְמֵי חַיִּי לַחֲזוֹת
בְּנֹעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ:

64

כֹּה אָמַר ה' זִכְרָתִי לָךְ חֶסֶד
נְעוּרֶיךָ אַחֲבַת כְּלוּלֹתֶיךָ,
לְכַתֵּךְ אַחֲרֵי בִמְדָּבָר בְּאֶרֶץ
לֹא זְרוּעָה:

55

תִּפְלָה לַעֲנֵי כִי־עֵטָה, וְלַפָּנֵי
ה' יִשְׁפֹּךְ שִׁיחוֹ.
ה', שְׁמַעַה תִּפְלָתִי; וְשׁוּעָתִי,
אֵלֶיךָ תִּבּוֹא. אֶל־תִּסְתֵּר פָּנֶיךָ
מִמֶּנִּי, בַּיּוֹם צָר־לִי:

56

טוֹב לַהֲדוֹת לַה'; וּלְזַמֵּר
לְשִׁמְךָ עֲלִיוֹן. לַחֲגִיד
בִּבְקֶר חֶסֶדְךָ; וְאֲמוּנָתְךָ, בַּלִּילוֹת.

57

בְּלִבִּי מִשְׁכַּן אֲבֹנָה לַחֲדָר
כְּבוֹדוֹ; וּלְמִשְׁכַּן
מִזְבֵּחַ אֲשִׁים לְקַרְנֵי הוֹדוֹ;
וּלְגֵר תָּמִיד אֶקַּח לִי אֶת אֵשׁ
הַעֲסָדָה; וּלְקַרְבֹּן אֶקְרִיב לּוֹ
אֶת נַפְשִׁי הַיְּחִידָה:

58

רְבוֹן הָעוֹלָמִים יִדְעָתִי, כִּי חֲנֻנִי
בִּידָד לִבֵּד, כַּחֲמֵר בִּיד
חִיּוּצֵר. וְאִם גַּם אֶתְאַמֵּץ
בְּעִצּוֹת וּתְחַבּוּלוֹת וְכָל יוֹשְׁבֵי
תֵּבֵל יַעֲמְדוּ לִימִינִי לְחוֹשִׁיעֵנו
וּלְתַמּוֹד נַפְשִׁי, מִבְּלַעֲדִי עֹז
וְעֲזָרְתְּךָ, אֵין עֲזָרָה וִישׁוּעָה:

59

לְמַעַן אֲחִי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא
שְׁלוֹם בָּךְ. לְמַעַן בֵּית
ה' אֱלֹהֵינוּ אֶבְקֶשׁה טוֹב לָךְ:

69

אלקים צבאות שוב נא הפט
משמים וראה ופקד
גפן זאת. וכנה אשר נטעה
ימנע ועל-בן אמצתה לד:

70

פיה פתחה בחכמה, ותורת
חסד על-לשונה: צופיה
הליכות ביתה, ולחם עצלות
לא תאכל: קמו בניה ויאשרוה,
בעלה ויחללה: רבות בנות
עשו חיל, ואת עלית על-כלנה:

71

יחד כלם קדשה לד ישלשו:

72

אין אדם שר שירה אלא
מתוד שמחה וטוב לבב:

73

ונשגב ה' לבדו ביום ההוא
ויותר יעקב לבדו
ויאבק איש עמו עד עלות
השחר:

74

רבנו של עולם, אני יודע שבית
המקדש השלישי אינו
בנוי מאבנים, הוא בנוי
מדמעות. ואם כל מה שאתה
צריך רק עוד דמעה אחת,

65

הבו יקיר לי אפרים אם
ילד שעשועים, כי מדי
דברי בו זכר אנפרנו עוד, על
כן חמו מעי לו רחם ארחמנו
נאם ה':

66

ארוממד ה' כי דליתני ולא
שמחת איבי לי. ה'
אלקי שועתי אליד ותרפאני.
ה' העלית מן שאול נפשי
חייתני מירדי בור:

67

בשעה שמלך המשיח בא,
עומד על גג בית
המקדש, ומשמיע לישראל
ואומר, עניים, הגיע זמן
גאולתכם, ואם אין אתם
מאמינים, ראו באורי שזורח.

68

עד-הנה עזרונו רחמיד ולא
עזבונו חסדיד, ואל
תטשנו ה' אלקנו לנצח. על-
כן אברים שפלגת בנו, ורוח
ונשמה שנפחת באפינו, ולשון
אשר שמת בפינו. הו הם
יודו ויברכו וישבחו ויפארו
וירוממו ויעריצו ויקדישו,
וימליכו את-שמך מלפנו:

ויחַנַּדְּהוּ, יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלָיֶךָ וַיִּשֶׁם
לְךָ שָׁלוֹם:

79

אָחִינוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל
הַנִּתְּנוּנִים בַּצָּרָה וּבַשְּׂבִיָּה
הַעוֹמְדִים בֵּין בָּיִם וּבֵין בַּיִשָּׁה,
הַמָּקוֹם יָרַחם עֲלֵיהֶם וַיּוֹצִיאֵם
מִצָּרָה לְרוּחָהּ וּמֵאֲפֶלֶה לְאוֹרָה
וּמִשְׁעָבוֹד לְגֹאֲלָהּ הַשְׁתָּא
בַּעֲגָלָא וּבְזִמְנו קָרִיב:

80

הוּא יִגָּאֵל אוֹתָנוּ בְּקִרְוֹב
וַיִּקְבֹּץ נִדְחֵינוּ מֵאֲרָבַע
כְּנָפוֹת הָאָרֶץ, חֲבֵרִים כָּל
יִשְׂרָאֵל וְנֹאמַר אָמֵן:

81

אָבִינוּ אֵב הַרְחֵמוּ, הַמְרַחֵם,
רַחֵם נָא עָלֵינוּ וְתוֹ
לְבַבְנוּ בִּיעָה לְחִבּוֹן וּלְהַשְׁכִּיל,
לְשִׁמְעַ לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר
וּלְעֲשׂוֹת, וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי
תִּלְמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה. וְהָאֵר
עֵינֵינוּ בְּתוֹרַתְךָ וּדְבָרְךָ לִבְנוֹ
בְּמִצְוֹתֶיךָ וַיַּחֲד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה
וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ וְלֹא גִבּוֹשׁ
וְלֹא נִכְלָם וְלֹא נִכְשָׁל לַעוֹלָם
וָעַד:

82

קוֹל בְּרַמָּה נִשְׁמָע, נְהִי בְּכִי
תַּמְרוּרִים, רַחֵל מִכְּבָּהּ

בְּבִקְשָׁה קַח אֶת שְׁלִי, רַבּוֹנוּ שֶׁל
עוֹלָם - קַח אֶת שְׁלִי.

75

לֵב טָהוֹר בְּרָא־לִי אֱלֹקִים
וְרוּחַ נָכוֹן חֲדַשׁ בְּקִרְבִּי.
אֶל־תִּשְׁלִיכֵנִי מִלִּפְנֵיךָ וְרוּחַ
קִדְשְׁךָ אַל תִּקַּח מִמֶּנִּי:

76

וְהִבִּיאוֹתִים אֶל הָר קִדְשִׁי
וְשִׁמְחָתִים בְּבֵית
תְּפִלָּתִי, עֲלוֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם
לָרְצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵּיתִי בֵּית־
תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים:

77

מְכַנִּיִּם רַחֲמִים חֲכִינִסוּ
רַחֲמֵינוּ לִפְנֵי בַּעַל
הַרְחֲמִים. מִשְׁמִיעִי תְּפִלָּה
הַשְׁמִיעוּ תְּפִלָּתֵנוּ לִפְנֵי שׁוֹמֵעַ
תְּפִלָּה. מִשְׁמִיעִי צַעֲקָה
הַשְׁמִיעוּ צַעֲקָתֵנוּ לִפְנֵי שׁוֹמֵעַ
צַעֲקָה. מְכַנִּיִּם דְּמָעָה חֲכִינִסוּ
דְּמָעוֹתֵינוּ לִפְנֵי מֶלֶךְ מִתְרַצֵּה
בְּדָמָעוֹת. הַשְׁתַּדְּלוּ וְהִרְבּוּ
תַּחֲנֹה וּבִקְשָׁה לִפְנֵי מֶלֶךְ אֶל־
רַם וְנִשָּׂא.

78

יְשִׁמְד אֱלֹקִים כְּאֶפְרַיִם
וּכְמִנְשָׁה. יְבָרְכֵךָ ה'
וַיִּשְׁמְרֵךָ, יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלָיֶךָ

וכשחלב מן השירה מתמלא
ומשתוקק אל ארץ ישראל
אור גדול אזי נמשך ועולה
מקדשתה של הארץ עליו
ומשירת העשבים נעשה גגו
של חלב:

86

כשהנשמה מאירה גם
שמים עוטי
ערפל מפיקים אור נעים:

87

אילו היה לי כח הייתי הולך
לשוק, הייתי מכריז
ואומר "שבת היום לה'":

88

אם יהודי היה יודע מה
זו השבת, היה שמח
ורוקד מאה ועשרים שנה. אם
יהודי היה יודע מה זו השמחה,
היה שמח ורוקד מאה ועשרים
שנה. אם יהודי היה יודע...

89

אם אתה מאמין ש יכולים
לקלקל, תאמין ש יכולים
לתקן:

90

אבינו מלכנו חננו ועננו כי
אין בנו מעשים. עשה
עמנו צדקה וחסד והושיענו:

על בניה, מאנה להנחם, על
בניה כי איננו. כה אמר ה'
מנעי קולך מבכי, ועיניך
מדמעה, כי יש שכר לפעלתך,
נאום ה', ושבנו מארץ אויב:

83

רחם בחסדך, על עמך
צורנו, על ציון משכון
כבודך וכול בית תפארתנו,
בו דוד עבדך יבוא ויגאלנו,
רוח אפינו משיח ה':

84

כי את כל הארץ אשר אתה
רואה לד אתננה ולזרעך
עד עולם. לד אתן את הארץ
הזאת וברך כל מיני תבואתה
לטובה, ותן ברכה על פני
האדמה:

85

דע לד שכל רועה ורועה יש
לו גגון מיוחד משלו. דע לד
שכל עשב ועשב יש לו שירה
מיחדת משלו ומשירת העשבים
נעשה גגון של רועה. כמה יפה,
כמה יפה ונאה, כששומעים
השירה שלהם. טוב מאד
להתפלל ביניהם ובשמחה
לעבד את ה', ומשירת העשבים
מתמלא חלב ומשתוקק.

91

רחוב ושכונה, הוא בונה את
העיר כְּבָר שְׁבָעִים שָׁנָה.
והוא חולם פי, כמו שאת
העיר בָּנָה, יָנִיחַ לַמִּקְדָּשׁ אֶת
אֲבוֹת־הַפֶּנֶה. עַל כַּפָּיו אוֹתָהּ
יָבִיא לְאֵלֶיהָ הַנְּבִיא.

והוא יושב ומחכה לו...

בְּרַחוּבֵנוּ הָעֵר גֵּר נָגַר אֶחָד
מוֹזֵר, הוּא יוֹשֵׁב
בְּעָרִיפוֹ וְלֹא עוֹשֶׂה דָּבָר.
אִישׁ אֵינוֹ בָּא לַקְנוֹת, וְאִין אִישׁ
מִבֶּקֶר, וּשְׁנַתִּים שְׁהוּא כְּבָר
אֵינוֹ מִנְּגֵר.

והוא חלום אחד נושא עוד
בְּלִבּוֹ, לְבָנוֹת כֶּסֶף לְאֵלֶיהָ
שְׁיָבוֹא, עַל כַּפָּיו אוֹתוֹ יָבִיא,
לְאֵלֶיהָ הַנְּבִיא.

והוא יושב ומחכה לו, כְּבָר
שְׁנִים חוֹלֵם הוּא שְׁיִזְכֶּה לוֹ,
עַל סוּדוֹ שׁוֹמֵר וּמַחֲכָה לוֹ,
מִתִּי כְּבָר יָגִיעַ הַיּוֹם.

בְּרַחוּבֵנוּ הָעֵר גֵּר סִנְדֵּלֶר אֶחָד
מוֹזֵר, הוּא יוֹשֵׁב בְּעָרִיפוֹ וְלֹא
עוֹשֶׂה דָּבָר.

מִדַּפְּיוֹ הָרִיקִים מְכַסִּים בְּאַבָּק
כְּבָר שְׁנַתִּים מְנַח, הַמְרַצֵּעַ בִּשְׁק.

והוא חולם פי נְעִלִים הוּא
תוֹפֵר, בּוֹ עַל הָרִים יָנוּוּ רַגְלֵי
הַמְּבַשֵּׁר. עַל כַּפָּיו אוֹתוֹ יָבִיא,
לְאֵלֶיהָ הַנְּבִיא.

והוא יושב ומחכה לו...

עוֹמֵד לוֹ עַץ בְּצִדֵי דְרָכִים,
מוֹשִׁיט לְצַד עֲנָפִים
רַפִּים, וּלְפֶתַע עֲלֶה קָטָן נִתְלָשׁ
עַל הָאָרֶץ הוּא גִלְשׁ.

צִדִּיק עוֹבֵר שָׁם וּמִתְפַּלֵּא
וְשׁוֹאֵל הוּא אֶת הָעֵלָה, אֲמוֹר
נָא מִדּוּעַ וְעַל מָה הוֹשִׁלְכָתְךָ
לְאַדְמָה.

וְהָעֵלָה לְצִדִּיק עוֹנָה, לֹא אֲנִי כָּאֵן
הַמְּמוֹנָה, הָעֵנָף לְפֶתַע פְּתָאוֹם
נִרְעַד וְאוֹתִי הַשְּׁלִיד לְעֵד.

עֵנָף עֵנָף הַמְּמוֹנָה אוֹלֵי תִתֵּן
לִי מַעֲנָה, מִדּוּעַ לְפֶתַע אֶתָּה
נִרְעַד וּמִשְׁלִיד הָעֵלָה לְעֵד.

וְהָעֵנָף לְצִדִּיק עוֹנָה, לֹא אֲנִי כָּאֵן
הַמְּמוֹנָה, הָרוּחַ לְפֶתַע פְּתָאוֹם
נִשְׁבָּה וְהָעֵלָה הִיא סִחְבָּה.

רוּחַ רוּחַ הַמְּמוֹנָה אוֹלֵי מַעֲנָה
תִּתֵּנִי לִי נָא, מִדּוּעַ לְפֶתַע פְּתָאוֹם
נִשְׁבָּת וְאֶת הָעֵלָה סִחְבָּת.

וְהָרוּחַ לְצִדִּיק עוֹנָה, לֹא אֲנִי

בִּירוֹשָׁלַיִם יִשְׁנוּ אִישׁ, לְגִמְרִי
לֹא צֵעִיר, שְׁבָנָה חֲרֻבָּה בָּתִּים
בְּכָל פְּנוֹת הָעִיר.

הוּא מִכִּיר כָּל סִמְטָה, כָּל

ימים, ראיתי כְּבֶר רוחות עזות
ורעמים, אתה עלה קטן
מתנועע, בטוח בעצמו הכל
יודע,

קח אתה צידה לדרך – את
נסייני, אל תזלזל, אולי זה כל
מה שיש לי, כי יש ימים יפים
הכל פורח ויש שעות קשות
הכל בורח.

תחזיק חזק עלה קטן שלי, כי
לא תמיד הכל בחוץ בהיר.
ברוח סער וסופה קרה, תזכר
ותתחזק אני אתה.

ולא תמיד הכל נכון הכל מוכן,
חיים זה לא שעור חשבון, זה
גם מבחן. עכשו עלה קטן הכל
רגוע, אך מרחוק אולי ענן מגיע,
קח אתה צידה לדרך – את
ברכתך, חצי הכוס היא מלאה
תזכר תמיד. וכשהשמש אל
הים שוקעת, אל תדאג, מחר
היא שוב זורחת.

תחזיק חזק עלה קטן שלי, כי
לא תמיד הכל בחוץ בהיר.
ברוח סער וסופה קרה, תזכר
ותתחזק אני אתה.

94

סימן טוב ומזל טוב, זהא לנו
ולכל ישראל:

כאן הממונה, המלאך שלי
עלי צוה ופתחתי בנשיכה.

מלאך מלאך הממונה, אולי
תתן לי מענה, על הרוח מדוע
תצוה לנשוב על העלה.

והמלאך לצדיק עונה, לא אני
כאן הממונה, בורא העולם
הגדול והנורא, לעשות זאת לי
הורה.

בורא העולם שליט עליון, אולי
תסביר לי בהגיון, עלה קטן זה
מפני מה הושלך לאדמה.

והבורא הוא בכבודו, מסביר
לצדיק ברוב חסדו, הרם משם
את העלה ומה שתחתיו גלה;
תולעת שוכבת שם קטנטנה,
בודדה היא ומסכנה, על העץ
ישבה לה במקומה ובקושי רב
נשמה. להרדם לא עלה בידה,
כי השמש בעוז יקדה, וקראה
אלי – בורא הצל, תן לי נא
קצת צל.

מיד הוריתי למלאך, ואת הרוח
הוא שלח, היא על הענף נשבה,
ואת העלה היא סחבה, עם
התולעת לאדמה, והוא הסתיר
לה את החמה, והתולעת
הקטנה שקעה לה בשינה:

93

אני הוא עץ מאד זקן ושבע

עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ. אֵלָא שְׂבָכָל
דּוֹר וְדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ
לְכַלּוֹתֵנוּ. וְהַקְדּוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם.

102

וּזְכֵנִי לְגַדֵּל בָּנִים וּבָנֵי בָנִים
חֲכָמִים וְנְבוֹנִים, אוֹהֲבֵי
”יִרְאִי אֱלֹהִים אֲנָשִׁי אִמָּת זֶרַע
קִדְשׁ בֵּין דְּבָקִים. וּמְאִירִים אֶת
הָעוֹלָם בְּתוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים
טוֹבִים וּבְכָל מְלָאכָת עֲבוֹדַת
הַבּוֹרָא:

103

כִּי הִרְבֵּית טוֹבוֹת אֵלֵי, כִּי
הִגְדַּלְתָּ חֶסֶדְךָ עָלַי. מָה
אֲשִׁיב לָךְ וְחֹכֶל שְׁלָדְךָ, לָךְ שְׁמִי
אֶף אֶרֶץ לָךְ. וְאַנְחֵנוּ עֹמֵד וְצֹאנְךָ
הַחֲפָצִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ:

104

בְּדַרְכֵּים רַבּוֹת חֲלַכְנוּ,
לְחַפֵּשׁ קָרְטוֹב
אִמָּת, לֹא הִסָּסְתִּי מְלֻגָּם בּוֹ
בְּמַעֲדוֹ הַחֲטָא, לֹא מִצָּאנוּ אֶת
עֲצָמֵנוּ אִין עוֹד טַעַם לְכַחַשׁ,
הַתְּרַבּוֹת הַזֹּאת לֹא לָנוּ, כִּי
בְּלָבָנוּ אֵשׁ.
וְאַנִּי חֲקֵטוֹן חֲשָׁפִל שְׂבִין כָּלָם
עוֹמֵד פֹּה נִרְעֵד וְנִדְהֵם, וְאַנִּי
חֲקֵטוֹן הָאֲחֵרוֹן שְׂבָעָם עוֹמֵד
פֹּה נִרְגָּשׁ וְנִפְעָם;

95

עוֹד יִשְׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה,
וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַּיִם. קוֹל
שָׁשׂוֹן וְקוֹל שְׂמִיחָה, קוֹל חֲתָן
וְקוֹל כְּלָה:

96

שִׁמְח תִּשְׂמַח רַעִים הָאֲחוּבִים
כְּשִׂמְחָךְ יִצִּירְךָ בְּנוֹ
עַד מִקְדָּם:

97

עֲנִי הִגְפּוֹ בְּעֲנִי הִגְפּוֹ, דְּבָר
נָאָה וּמִתְקַבֵּל:

98

שִׁמְחָם בְּבִנְיָן שָׁלֵם:

99

שִׁמְחָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּאַלְיָהוּ
הַנְּבִיא עֲבָדְךָ
וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחְךָ
בְּמַהֲרָה יָבוֹא וַיַּגֵּל לִבָּנוּ:

100

אִם אֲשַׁכַּחַד יְרוּשָׁלַּם
תִּשְׁכַּח וְיִמְיִי תִדְבַּק־
לְשׁוֹנִי, לְחַפֵּי אִם לֹא אֲזַכֵּרְכִּי:
אִם-לֹא אֶעֱלֶה, אֶת-יְרוּשָׁלַּם
עַל רֹאשׁ שְׂמִיחָתִי.

101

וְהִיא שְׂעִמְדָּה לְאַבּוֹתֵינוּ וְלָנוּ
שֶׁלֹא אֶחָד בְּלִבָּד עֹמֵד

106

רבנו של עולם אם נדבר
גלויות, לפעמים אין
לי כח בעולמך להיות, אנה
מפנה אסתתר? מה אטעו מה
אצטדק מה אדבר?

חנו ורחום הו לפניך גלוי, כאן
יהודי שעל חוט השערה הוא
תלוי, נלחם בעצבות ביאוש
המכרסם כתולעת, השמחה
נסתלקה ממני וגם הדעת,

קולות מהעבר לוחשים
לי לעצר, אבל אני מוסיף
בחשד לחתר, ושואל ומבקש,
איפה?

אותו זקן ופסיל שולח בי
חצים, אני הולך ופושל הוא
הולך ומעצים, נשמה קדשה
אל נא תבכי שבורת פנה, הו
תעידי עלי כמה הייתי נכסף

פשוטות מהעבר פקדו
עלי לעצר, אבל אני מוסיף
בחשד לחתר, ושואל ומבקש,
איפה?

בסופו של יום הו אפלט אל
החור, האדמה הרחומה
אותי אליה תאסף, ואז אצעק
ואצטדק ואספר, איד בחשד
הזה הייתי חותר, ושואל
ומבקש ופוסף! איפה?

כי אתה קדוש ושמך קדוש
וקדושים כל יום יהללוד סלה.
בכלה נפסד החמר נחש החוש
עוד משקר פשעוץמים את
העינים סוף האמת להתבאר
וקשה לתפס בשכל גם
הדמיון פה מאכזב אבל יש
שליט לעסק ואותנו הוא אהב
ואני חסד...

105

ראיתי כוכבים שמאירים את
העולם ועם הזמן
נעלמים. טפסתי על פסגות
חרים בדרך גם שאלתי בעצת
החכמים. לא נתתי לעיני
להסתגור מהמראות, והבנתי
שיותר מדי זה לפעמים פחות,
לקחתי לי מתוך השקט שיר
לנשמה

אין עוד מלבדו, מלוא כל
הארץ כבודו, הקדוש ברוד
הוא, הוא מלך ואני עבדו

במלחמות אל מול היצר כמו
מדבר צמא למים, האדם
נכנע. ושוב הנפש מבקשת לה
מסתור מתחת לפנפי השכינה.
גם אני עמדתי בפתח כמו
כלם, מבקש סליחה ממלך
העולם, ולקחתי לי מתוך
השקט שיר לנשמה

אין עוד מלבדו...

109

בכל מקום, כל הזמן יש
לכלנו מגדול ועד קטן
ימים יפים, וגם פחות, וביניהם
תשובה לכל השאלות

יש אלהים אחד גדול, הוא
בעולם הזה נותן לנו הכל, בין
אפלה לקרן אור את הנתיב
אנחנו רק צריכים לבחור. וזה
ידוע החיים הם מתנה, הכל
צפוי והרשות נתונה

מי שמאמין לא מפחד את
האמונה לאבד ולנו יש את
מלך העולם והוא שומר
אותנו מכלם

העם הזה הוא משפחה, אחד
ועוד אחד זה סוד ההצלחה.
עם ישראל לא יותר, תמיד על
המפה אנחנו נשאר

וזה ידוע החיים הם מתנה,
הכל צפוי והרשות נתונה

מי שמאמין לא מפחד...

מצוה גדולה להיות בשמחה,
להיות בשמחה תמיד

מי שמאמין לא מפחד...

110

הטוב, כי לא כלו רחמים,
והמרחם, כי לא תמו
חסדי, כי מעולם קוינו לך.

107

ה' מלך, ה' מלך, ה' מלך,
לעולם ועד.

108

כל אדם מחפש מקומות
ונופים חדשים בעולם,
הוא חוצה יבשות וימים
במסע של הנפש לשם, על
כנפי מחוזות הדמיון הוא
מפליג בספינה אל הים

אך בסוף זה הלב, הלב
שמוכיל, מוכיל אותנו לשם
כל הדרך, השבילים,
הקבילים, השלטים, מוכילים
לירושלים

כל התפלות, הדמעות,
בקשות, מחשבות, מוכילות
לירושלים

כל השירים, פיוטים, מזמורים,
ספורים, כלם לירושלים
ירושלים שבלב

היא מושך כל הארץ, דלתות
העמים, היא אורו של עולם
על שבעת ההרים היא עומדת
ונמצאת בחלומות של כלם
מסעות התבל הם נושאים
עיניהם המסע לא השלם

כי בסוף זה הלב, רק הלב
שמוכיל, מוכיל את כלנו
לשם...

ניגוני חב"ד

1. וְשִׁמְחַת בְּחֻגֶיךָ, וְהָיִיתָ אִדָּה
שְׂמֵחַ:
2. שְׁמָעוּ שְׁמָעוּ חֲבֵרִים וְהָטוּ
אָזְנוֹ לְמִבְצְעֵי הָרָבִי
מְלִיּוּבֵי אֲוִיטָשׁ. שְׂכָל אִשָּׁה
וּבֵת תְּדַלִּיק גִּירוֹת שַׁבָּת וְכָל
חֲיָהוּדִים יִנְחוּ תַפְלִיין. עַל כָּל
דָּלֶת מְזוּזָה אֵי אֵי אֵי אֵי, בְּכָל
בֵּית קֶפֶת צְדָקָה אֵי אֵי אֵי אֵי,
סִפְרֵי קֹדֶשׁ קִנָּה לְךָ אֵי אֵי אֵי
אֵי, קִבְעֵי בָהֶם לְמוֹדִיד אֵי אֵי
אֵי אֵי, אֲזִי מְשִׁיחַ בְּמַהֲרָה
יָבוֹא:
3. אֶתָּה בְּחֻרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים,
אֶהְבֶּת אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ,
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת
וְקִדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבָּתָנוּ
מִלִּפְנֵי לַעֲבוּדָתְךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאָתְךָ:
4. אֲבִינוּ מִלִּפְנֵי אֵין לָנוּ מֶלֶךְ
אֵלָּא אֶתָּה:
5. אִם אֶפֶס שְׁמִים שָׁם אֶתָּה
וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּדֶד:
6. הוֹשִׁיעָה אֶת עַמְּךָ וּבְרָךְ
אֶת נַחֲלָתְךָ וְרַעַם וְנִשְׁאָם עַד
הָעוֹלָם:
7. אֲנָעִים זְמִירוֹת וְשִׁירִים
אֶעֱרַג כִּי אֶלִיד נִפְשִׁי
תַעֲרַג, נִפְשִׁי חֲמֻדָּה בְּצֶל יָדֶיךָ
לְדַעַת כָּל רוֹז סוּדֶיךָ:
8. צְמָאָה לְךָ נִפְשִׁי, כָּמָה לְךָ
בְּשָׂרִי, בְּאַרְצֵי צִיָּה וְעִנְיָה,
בְּלִי מַיִם. כֹּה בִקְדָשׁ חֲזִיתֶיךָ
לְרֹאוֹת עֵזְרָךְ וּבְכוּדָךְ:
9. אֲ-לֵי אֶתָּה וְאוֹדֶךָ, אֱלֹהֵי
אֲרוֹמָמְךָ:
10. דִּרְכֶּךָ אֱלֹהֵינוּ לְחֻצֵּיךָ
אֶפִיד לְרַעִים וּלְטוֹבִים
וְהִיא תַחֲלָתְךָ:
11. פָּדָה בְּשָׁלוֹם נִפְשִׁי מִקִּרְבִּי
לִי כִי בְרָבִים הָיוּ עֲמָדִי.
יִשְׁמַע אֲ-ל וְיַעֲנֵם וְיִשֵּׁב קִדְּם
סֵלָה אֲשֶׁר אֵין חֲלִיפוֹת לָמוֹ
וְלֹא יֵרָאוּ אֱלֹקִים. שְׁלַח יָדֶיךָ
בְּשָׁלוֹמִינוּ חֲלָל בְּרִיתֵנוּ. חֲלָקוּ
מִחֲמָאוֹת פִּינוּ וּקְרַב לָבוֹ, רַכּוּ
דְּבָרֵינוּ מִשְׁמֹנוּ וְהִמָּה פְתִיחוֹת.
הַשְׁלִיךְ עַל ה' יִהְיֶה וְהוּא
יִכְלָפְלֶךָ, לֹא יִתֵּן לַעוֹלָם מוֹט
לְצִדִּיק. וְאַתָּה אֱלֹקִים תּוֹרִידֵם
לְבָאֵר שַׁחַת, אֲנָשִׁי דָמִים
וּמִרְמָה לֹא יִחַצּוּ יְמֵיהֶם וְאֲנִי
אֶבְטַח בָּךְ:

בְּנֵיהֶם: וַיְהִי נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ
עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדָיו כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יָדָיו כּוֹנֵנָה:

21. רַחֲמָנָא דְעָנִי לְעָנִי עֲנִינָא,
רַחֲמָנָא דְעָנִי לְתַבִּירִי לְבָא
עֲנִינָא:

ניגוני חב"ד ללא מילים

1

חבינוני

2

המקהלה

3

הרועה

4

השתטחות

5

לכתחילה אריבער

6

שאמיל

7

שלוש תנועות

8

תלמידי ה'צמח צדק'

12. יָמִין ה' רֹמְמָה, יָמִין ה'
עוֹשֶׂה חֵיל:

13. הוּא אֱלֹקֵינוּ הוּא אָבִינוּ,
הוּא מְלַכְנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ,
הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ וַיִּגְאֲלֵנוּ שְׁנִית
בְּקָרוֹב, וַיִּשְׁמַעֵנוּ בְּרַחֲמָיו לְעֵינֵי
כָּל חַי לֵאמֹר, הֵן גְּאֲלָתִי אֶתְכֶם
אַחֲרִית כְּבָרָאשִׁית, לְהִיּוֹת
לְכֶם לְאֱלֹקִים:

14. וּפְרָצָת יָמָה וְקִדְמָה,
וְצִפּוֹנָה וְנִגְבָּה:

15. אֵימָתִי קָאֲתִי מֵר
לְכַשְׁפּוֹעַז מַעֲנוֹתֶיךָ חוּצָה:

16. עוֹצוּ עֵצָה וְתוֹפֵר דְּבָרוֹ
דְּבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עָמְנוּ
אֶל:

17. מִמְצָרִים גְּאֲלָתֵנוּ מִבֵּית
עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ:

18. יִפְרַח בְּיָמָיו צְדִיק וְרַב
שָׁלוֹם עַד בְּלֵי יָרַח.

19. וְהָרִיקוּתִי לְכֶם בְּרַכָּה עַד
בְּלֵי דַי, עַד שִׁיבְלוּ
שְׁפָתוֹתֵיכֶם מְלוֹמֵר דַּי:

20. שׁוּבָה יְהוָה עַד מָתִי
וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ:
שִׁבְעֵנוּ בַּבֶּקֶר חֲסִדָּךְ וְגִרְנָנָה
וְנִשְׁמָחָה בְּכָל יָמֵינוּ: יִרְאֶה אֵל
עֲבָדֶיךָ פְּעֻלָּתְךָ וְהִדְרָדְךָ עַל

זמירות ופיוטים

◆ מה ידידות ◆

מה ידידות מנוחתך, את שבת המלכה, בכו נרוץ לקראתך,
בואי כלה נסוכה, לבוש בגדי חמודות להדליק נר
בברכה. ותכל כל העבודות. לא תעשו מלאכה:

להתענג בתענוגים בברורים ושלו ודגים:

מערב מזמינים כל מיני מטעמים. מבעוד יום מוכנים.
תרנגולים מפטמים. ולערך בו כמה מינים שותות
ינות מבשמים. ותפוקי מעדנים. בכל שלש פעמים:

להתענג:

נחלת יעקב יירש, בלי מצרים נחלה. ויכבדוהו עשיר ורש.
ותזכו לגאלה. יום שבת אם תשמרו והייתם לי סגלה.
ששת ימים תעבדו ובשביעי נגלה:

להתענג:

חפציד אסורים, וגם לחשוב חשבונות. הרהורים מתרים
ולשידך הבנות. ותינוק ללמדו ספר. למנצח בנגינות.
ולחגות באמרי ספר. בכל פנות ומחנות:

להתענג:

הלוכד תהא בנחת. ענג קרא לשבת. והשנה משבחת. כדת
נפש משיבת. בכו נפשי לד ערגה. ולנוח בחבת.
כשושנים סוגה בו ינחו בן ובת:

להתענג:

מעיו עולם הבא יום שבת מנוחה. כל המתענגים בה יזכו
לרב שמחה. מחבלי משיח יוצלו לרוחה. פדותנו
תצמיח ונס יגון ואנחה:

להתענג:

◆ מנוחה ושמחה ◆

מנוחה ושמחה אור ליחודים, יום שבתון יום מחמדים. שומרינו
ונוכרינו המה מעידים, כי לששה כל בראים ועומדים:

שמי שמים ארץ וימים, כל צבא מרום גבוהים ורמים. תנין ואדם
וחית ראמים, כי ביה יי צור עולמים:

הוא אשר דבר לעם סגלתו, שמור לקדשו מבואו ועד צאתו.
שבת קדש יום חמדתו, כי בו שבת אל מכל מלאכתו:

במצות שבת אל יחליצה, קום קרא אליו יחיש לאמצה. נשמת כל
חי וגם נעריצה, אכל בשמחה כי כפר רצה:

במשנה לחם וקדוש רבא, ברב מטעמים ורוח נדיבה. יזכו לרב
טוב כל חמתענגים בה, בביאת גואל לחיי העולם הבא:

◆ יום זה מכובד ◆

יום זה מכבד מכל ימים. כי בו שבת צור עולמים:

ששת ימים תעשה מלאכתך. ויום השביעי לאלהיד. שבת לא תעשה
מלאכה. כי כל עשה ששת ימים:

ראשון הוא למקראי קדש. יום שבתון יום שבת קדש. על פו כל
איש ביינו יקדש. על שתי לחם יבצעו תמימים: **יום זה:**

אכל משמנים שתה ממתקים, כי אל יתן לכל בו דבקים. בגד ללבש
ולחם חקים. בשר ודגים וכל מטעמים: **יום זה:**

לא תחסר כל בו ואכלת ושבעת. וברכת את יי אלהיד אשר אהבת.
כי ברכך מכל העמים: **יום זה:**

השמים מספרים כבודו. וגם הארץ מלאה חסדו. ראו כי כל אלה
עשתה ידו. כי הוא הצור פעלו תמים: **יום זה:**

◆ י"ה ריבון ◆

**י"ה רבון עלם ועלמאי, אנת הוא מלכא מלך מלכאי.
עובד גבורתך ותמתאי. שפר קדמד להחניא:**

שבחי אסדר צפרא ורמשא. לך אלהא קדישא. די ברא
כל נפשא. עירין קדישין ובני אנשא. חיות ברא
ועופי שמיא:

י"ה רבון:

רבובין עובדך ותקיפין. מכד רמיא וזקיף כפיפין. לו יחיה
גבר שנין אלפין. לא יעול גבורתך בחושבניא:

י"ה רבון:

אלהא די לה יקר ורבנותא. פרוק ית ענד מפום אריותא. ואפיק
ית עמד מוגו גלותא. עמד די בחרת מכל אמאי:

י"ה רבון:

למקדשך תוב ולקדש קדשין. אתר די בה יחדון רוחין
ונפשין. ויזמרון לך שירין ורחשין. בירושלם
קריתא דשופריא:

י"ה רבון:

◆ יום שבתון ◆

**יום שבתון אין לשכח. זכרו כריח הניחוח.
יונה מצאה בו מנוח. ושם ינוחו יגיעי כח:**

היום נכבד לבני אמונים. זהירים לשמרו אבות ובנים. חקוק
בשני לחות אבנים. מרב אונים ואמץ כח:

יונה:

ובאו כלם בבית יחד נעשה ונשמע אמרו כאחד. ופתחו וענו
יי אחד. ברוד הנותן ליער כח:

יונה:

דבר בקדשו בחר המור. יום השביעי זכור ושמור. וכל פקודיו
יחד לגמר. חזק מתנים ואמץ כח:

יונה:

העם אשר נע בצאן תעה. יזכור לפקדו בבית ושבעה. לבל
יעבור בם מקרי רעה. כאשר נשבעת על מי נח:

יונה:

◆ שלום לבן דודי ◆

שְׁלוֹם לְבֵן דָּוִד, הַצֵּחַ וְהַאֲדָמוֹן. שְׁלוֹם לְךָ מֵאֵת. רָקָה
כְּמוֹ רְמוֹן:

לְקִרְאָת אַחוּתְךָ רוּץ, צֵא נָא לְהוֹשִׁיעָה. וַעֲלַח בְּבֶן יִשִּׁי.
רַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן:

מָה לְךָ יִפְחַפְּיָה, תַּעֲוֹרְרִי אֶהֱבָה. וּתַעֲלֹצְלִי קוֹלֶךָ. כְּמַעִיל
בְּקוֹל פַּעַמּוֹן:

הָעֵת אֲשֶׁר תַּחֲפֹץ, אֶהֱבָה אַחִישָׁנָה. עֵתָה וְעֹלֶיךָ. אֲרֹד כְּטֹל
חֲרָמוֹן:

◆ כִּי אֲשִׁמְרָה שַׁבָּת ◆

**כִּי אֲשִׁמְרָה שַׁבָּת אֶל יִשְׁמְרֵנִי.
אוֹת הִיא לְעוֹלָמִי עַד בֵּינוּ וּבֵינִי:**

אָסוּר מֵצֵא חֲפֹץ עֲשׂוֹת דְּרָכִים. גַּם מִלְדַּבֵּר בּוֹ דְּבָרֵי
עֲרָכִים. דְּבָרֵי סְחוּרָה אִף דְּבָרֵי מַלְכִּים. אֶהְגֶּה
בַּתּוֹרַת אֵל וּתַחֲכַמֵּנִי: **אוֹת הִיא:**

בּוֹ אֶמְצֵא תְּמִיד נּוֹפֵשׁ לְנַפְשִׁי. חֲנָה לְדָר רֵאשׁוֹן נֶתָן קְדוּשִׁי,
מוֹפֵת בְּתֵת לֶחֶם מִשְׁנֶה בְּשִׁשִּׁי. כָּכָה בְּכָל שְׁשִׁי יִכְפִּיל
מִזוּנִי: **אוֹת הִיא:**

רָשָׁם בְּדַת הָאֵל חוֹק אֵל סִגְנוֹי. בּוֹ לַעֲרוֹד לֶחֶם פָּנִים
בְּפָנָיו. עַל כֵּן לְהִתְעַנּוֹת בּוֹ עַל פִּי גְבוּנוֹי. אָסוּר, לְבַד
מִיּוֹם כְּפוֹר עוֹוֹנִי: **אוֹת הִיא:**

הוּא יוֹם מְכַבֵּד הוּא יוֹם תַּעֲנוּגִים. לֶחֶם וַיֵּין טוֹב בְּשָׁר
וְדָגִים. הַשְּׂמֵחִים בּוֹ הֵם שְׂמֵחָה מְשִׁיגִים. כִּי יוֹם
שְׂמֵחוֹת הוּא וּתְשַׂמְּחֵנִי: **אוֹת הִיא:**

מִחַל מְלָאכָה בּוֹ סוּפוֹ לְתִשְׁבּוּבָה. עַל כֵּן אֶכְבֵּס בּוֹ לְבִי
כְּבוֹרִית. וְאֶתְפַּלֵּלָה אֵל אֵל עֲרֵבִית וְשַׁחֲרִית. מוֹסֵף
וְגַם מְנַחָה הוּא יַעֲנֵנִי: **אוֹת הִיא:**

◆ דרור יקרא ◆

יְדֹרֹר יקרא לָבוּ עִם בֵּת. וַיִּנָּצְרָכֶם כְּמוֹ בֵּת. נָעִים שְׂמִיכֶם
וְלֹא יִשְׁבֹּת. שָׁבוּ וְנוּחוּ בַּיּוֹם שַׁבָּת:

יְדֹרֵשׁ נוֹי וְאוֹלָמִי. וְאוֹת יֵשַׁע עָשָׂה עִמִּי. נָטַע שׁוֹרֵק בְּתוֹךְ
כְּרָמִי. שָׁעָה שְׁנֹעַת בְּנֵי עַמִּי:

יְדֹרֵךְ פִּנְיָה בְּתוֹךְ בְּצִרְהָ. וְגַם בְּכָל אֲשֶׁר גָּבְרָה. נְתוּץ צָרִי
בְּאֶרֶץ וְעִבְרָה. שָׁמַע קוֹלִי בַּיּוֹם אֶקְרָא:

אֱלֹהִים תָּנוּ בַּמִּדְבָּר הָרִי. הַדָּס שָׁטָה בְּרוֹשׁ תִּדְהָר. וְלִמְזוּהִיר
וְלִנְזוּהָר. שְׁלוֹמִים תָּנוּ כָּמִי נֶהָר:

הַדּוֹךְ קָמִי אֵל קָנָא. בְּמוֹג לִבִּי וּבִמְגִנָּה. וְנִרְחִיב פֶּה וְנִמְלֵאנָה.
לְשׁוֹנִי לֶךְ רִנָּה:

דְּעָה חֲכָמָה לְנַפְשָׁךְ. וְהִיא כֶּתֶר לְרֹאשְׁךְ. נִצּוֹר מִצּוֹת קְדוּשָׁךְ.
שְׁמוֹר שַׁבָּת קְדוּשָׁךְ:

◆ יודוך רעיוני ◆

יִדְוֹךְ רַעֲיוֹנִי יְיָ, רוּעִי. בַּיּוֹם שַׁבָּת קְדָשׁ יוֹם הַשְּׁבִיעִי:

יוֹם אֲשֶׁר כָּלִיתָ בּוֹ כָּל מְלָאכָתְךָ. אוֹמֵר כִּי שְׁרִיתָ עַל כָּל
זוּלָתְךָ. וּמַעֲשִׂים עָשִׂיתָ אִין לְכָלֹתְךָ. לִי בֹן אֲמַתְךָ חַיֵּשׁ
לְחַרְגִיעִי: **יִדְוֹךְ:**

שְׁבִיעִי בְּחִרְתָּ מִכָּל הַמִּנְיָנִים. וְאוֹתוֹ קְדָשָׁת בְּשָׁבוּעוֹת וּשְׁנִים.
חַיֵּשׁ אֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לְגֹזַע אֲמוּנִים. וּפְדָם מֵאֲסוּנִים אֶרְחִי
וְרַבְעִי: **יִדְוֹךְ:**

רִצָּה בְּמִנוּחָתִי יוֹם זֶה מְנוּחָה. וּבַיּוֹם עֲבוּדָתִי הַמְצִיא לִי
הַרְוּחָה. וְהָכֵן לְשִׁבְיַתִּי מִשְׁאֵת וְאַרְוּחָה. וְשִׁשּׁוֹן וְשִׁמְחָה
יִהְיֶה שְׁעִשׂוּעִי: **יִדְוֹךְ:**

אֵל עוֹלָם שְׁכָלוֹ שַׁבָּת תִּזְכְּנִי. וְנִרְדָּ בְּהָלוֹ שִׁים אוֹר בְּעֵדְנִי.
וְאֵל מִשְׁכָּן שִׁילָה תִּשׁוּב תַּעֲלִנִי. מִהֲרָה עֲנֵנִי אוֹרִי וְיִשְׁעִי:
יִדְוֹךְ:

◆ בְּרוּךְ אֵל עֲלִיוֹן ◆

בְּרוּךְ אֵל עֲלִיוֹן אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה, לְנַפְשֵׁנוּ פְדִיוֹן מִשָּׁאֵת
וְאַנְחָה, וְהוּא יִדְרוֹשׁ לְעִיוֹן, עֵיר הַנִּדְחָה, עַד אָנָּה תִּגְאֹוֹן
נֶפֶשׁ נֶאֱנָחָה:

הַשּׁוֹמֵר שַׁבַּת הֵבֵן עִם הַבַּת לֹאֵל יִרְצוּ כְּמִנְחָה עַל מַחְבַּת:

רוֹכֵב בְּעֶרְבוֹת, מְלֶכֶד עוֹלָמִים, אֶת עַמּוֹ לְשָׁבוֹת אֲזוֹ
בְּנִיעִימִים, בְּמֶאֱכָלֵי עֲרָבוֹת, בְּמִיַּי מְטַעֲמִים, בְּמִלְבוּשֵׁי
כְבוֹד זָבַח מִשְׁפָּחָה:

הַשּׁוֹמֵר:

וְאֲשֶׁרִי, כָּל חוֹכָה לְתַשְׁלוּמֵי כָפֶל, מֵאֵת כָּל סוֹכָה, שׁוֹכֵן
בְּעֶרְפֶּל, נִחְלָה לוֹ יִזְכָּה בָּהֶר וּבִשְׁפֶל, נִחְלָה וּמְנוּחָה
כְּשֶׁמֶשׁ לוֹ זָרְחָה:

הַשּׁוֹמֵר:

כָּל שׁוֹמֵר שַׁבַּת כְּדַת מְחַלְלוֹ, הוּא הַכָּשֵׁר חַבַּת קוֹדֵשׁ
גּוֹרְלוֹ, וְאִם יֵצֵא חוֹבַת הַיּוֹם אֲשֶׁרִי לוֹ, לֹאֵל אֵל אֲדוֹן
מְחַלְלוֹ מִנְחָה הִיא שְׁלוּחָה:

הַשּׁוֹמֵר:

חֲמִדַּת הַיָּמִים קָרָאוּ אֵלֵי צוֹר, וְאֲשֶׁרִי לְתַמִּימִים, אִם
יִהְיֶה נָצוֹר, כְּתֵר הַלּוּמִים, עַל רֹאשׁוֹ יָצוֹר, צוֹר
הָעוֹלָמִים, רוּחוֹ בָּם נָחָה:

הַשּׁוֹמֵר:

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקִדְשׁוֹ, קִרְנוּ כִּי גָבְהָה גֵּר עַל
רֹאשׁוֹ, עַל כֵּן יִתֵּן הָאָדָם לְנַפְשׁוֹ, עוֹנֵג וְגַם שְׂמִיחָה,
בָּהֶם לְמִשְׁחָה:

הַשּׁוֹמֵר:

קוֹדֵשׁ הִיא לָכֶם שַׁבַּת הַמִּלְכָּה, אֵל תּוֹד בְּתִיכֶם לְהַנִּיחַ
בְּרָכָה, בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם לֹא תַעֲשׂוּ מְלָאכָה, בְּנִיכֶם
וּבְנוֹתֵיכֶם עֲבָד וְגַם שְׁפָחָה:

הַשּׁוֹמֵר:

◆ נגילה הללויה ◆

נגילה הללויה נגילה בא זמן הגאולה:

אל שדי קבץ נדחי ידידי וגרש משנאי. נפשי בהם
געלח:

נגילה:

שלח לי בן ישי גואלי ובנה לי בית היכלי. באויבי
עשה קלה:

נגילה:

רחמן חוס על עם לא אלמן. ושלח להם ציר נאמן.
ונסדר שיר ותהלה:

נגילה:

◆ אשורר שירה ◆

אשורר שירה לכבוד התורה. מפז יקרה זכה וברה:

נאמן שמו בחר בעמו, להיות לו לשמו אומה נבחרת:

אשורר:

נתנה לנו על יד רוענו, משה רבינו בחיר האמה:

אשורר:

אשרי חגבר על יצרו גובר, מישרים דובר בוחר בתורה:

אשורר:

רבה נעימה תורה תמימה פתי מחכימה עין מאירה:

אשורר:

◆ חביבי ◆

חביבי יה חביבי. האל המלך הרחמן.

ישלח משיחו הנאמן:

אב הרחמן שמע קולנו. שלח בן דוד ויגאלנו. נשוב לציון
עיר קדשנו. ונשלוט בה ביד רמה:

חביבי:

שמה נתאסף בעיר הבירה. ומחדש ישמע קול שירה ואז
נדליק המנוחה. בבית שוכן מעונה:

חביבי:

ראה בעני ישראל עמד. וחשיבם נא לגבוליד. ואז יראה כל
זכוריד. שלש פעמים בשנה:

חביבי:

◆ מפי אֵל ◆

מפי אֵל, מפי אֵל, יְבוֹרֵךְ יִשְׂרָאֵל:

אֵין אֲדִיר כֹּה. אֵין בָּרוּךְ כָּבוֹ עֲמָרָם. אֵין גְּדוֹלָה כְּתוֹרָה, וְאֵין דּוֹרְשִׁיהָ כִּי־שִׂרְאֵל:
מפי אֵל:

אֵין הַדּוּר כֹּה. אֵין וְתִיק כָּבוֹ עֲמָרָם. אֵין זְכִיָּה כְּתוֹרָה, וְאֵין חֲכָמִיהָ כִּי־שִׂרְאֵל:
מפי אֵל:

אֵין טָהוֹר כֹּה. אֵין יָשָׁר כָּבוֹ עֲמָרָם. אֵין כְּבוֹדָה כְּתוֹרָה, וְאֵין לוֹמְדֶיהָ כִּי־שִׂרְאֵל:
מפי אֵל:

אֵין מְלֹךְ כֹּה. אֵין נָבִיא כָּבוֹ עֲמָרָם. אֵין סְגוּלָה כְּתוֹרָה, וְאֵין עוֹסְקֶיהָ כִּי־שִׂרְאֵל:
מפי אֵל:

אֵין פּוֹדֶה כֹה. אֵין צַדִּיק כָּבוֹ עֲמָרָם. אֵין קִדְשָׁה כְּתוֹרָה, וְאֵין רוֹמְמֶיהָ כִּי־שִׂרְאֵל:
מפי אֵל:

אֵין קְדוֹשׁ כֹה. אֵין רַחוּם כָּבוֹ עֲמָרָם. אֵין שְׁמִירָה כְּתוֹרָה, וְאֵין תּוֹמְכֶיהָ כִּי־שִׂרְאֵל:
מפי אֵל:

◆ א-ל מאוד נעלה ◆

אֵל מֵאֵד נִעְלָה, אֶקְדָּם פָּנָיו. בְּשִׁירָה וּתְהִלָּה, אָבִיא לְמַעֲוָנָיו.
כִּי־מִי מִשָּׁה וְאֶהְרֹן, יוֹבִלְנִי לְמִשְׁכְּנוֹתָיו:

לוֹ שׁוֹעֲתִי תַעֲלֵ, וְיִשְׁמַע קוֹלִי. וְיִסְלַח לִי מַעַל, וְיַעֲזוֹר לִי. יֵאָזֶן
לְאִמְרֵי פִי, וְאֵל יִפֹּן לְמַעַלְלִי:

יְהִ הָרַם לַחֲתָנוּ, וְכִלְתָּנוּ. בְּזִכּוֹת אָב הָאִיתָנוּ, וְצִדְקָתוֹ. וְתִמְלֹךְ
הַמְּלֶכֶה רַחֵל, כְּשִׁלְמָה בְּמַלְכוּתוֹ:

◆ בר יוחאי ◆

בר יוחאי נמשחת אשירי שמון ששון מחבריד:

בר יוחאי, שמון משחת קדש, נמשחת ממדת הקדש, נשאת ציץ נזר הקדש, חבוש על ראשך פארד: **בר יוחאי:**

בר יוחאי, מושב טוב ישבת, יום נסת יום אשר ברחת, במערות צורים שעמדת, שם קנית הודד וחדרד: **בר יוחאי:**

בר יוחאי, עצי שטים עומדים, למודי יי הם לומדים, אור מפלא אור היקוד הם יוקדים, הלא המה יורוד מורד: **בר יוחאי:**

בר יוחאי, ולשדה תפוחים, עלית ללקט בו מרקחים, סוד תורה כציצים ופרחים, נעשה אדם נאמר בעבורד: **בר יוחאי:**

בר יוחאי, נאורת בגבורה, ובמלחמת אש-דת השערה, וחרב הוצאת מתערה, שלפת נגד צוריד: **בר יוחאי:**

בר יוחאי, למקום אבני שיש, הגעת ופני אריה ליש, גם גלת כותרת על עיש, תשורי ומי ישורד: **בר יוחאי:**

בר יוחאי, בקדש הקדשים, קו ירוק מחדש חדשים, שבע שבתות סוד חמשים, קשרת קשרי שין קשריד: **בר יוחאי:**

בר יוחאי, יוד חכמה קדומה, השקפת לכבודה פנימה, שלשים ושתים נתיבות ראשית תרומה, את כרוב ממשח זיו אורד: **בר יוחאי:**

בר יוחאי, אור מפלא רום מעלה, יראת מלחביט פי רב לה, תעלומה ואין קורא לה, נמת עין לא תשורד: **בר יוחאי:**

בר יוחאי, אשרי יולדתד, אשרי העם הם לומדד, ואשרי העומדים על סודד, לבושי חשן תמיד ואוריד: **בר יוחאי:**

◆ שמח בני בחלקד ◆

שמח בני בחלקד, לא תקח גם את שלך:

השמחה תחיה, העולם לפניך:

חולד ברגליד, מנענע ידיד. עינים צופות לד, חלב פועם בד:

השמחה תחיה:

מי עשיר ומי שמח, בעולם הזה אורח. לא בחיל ולא בלח:

השמחה תחיה:

הבט ושא עיניך, מי נתן כל אלה אליך, גם בנים לשולחנך:

השמחה תחיה:

אם תודה רק לבוראך, כן תמיד יהיה לד:

השמחה תחיה:

◆ צור משלו ◆

צור משלו אכלנו ברכו אמוני. שבענו והותרנו כדבר יי:

הזן את עולמו רוענו אבינו. אכלנו את לחמו ויינו שתינו.

על כן נודה לשמו ונהללו בפיו. אמרנו וענינו אין

קדוש כיי:

צור:

בשיר וקול תודה נברך לאלהינו. על ארץ חמדה טובה שהנחיל

לאבותינו. מזון וצדה השפיע לנפשנו. חסדו גבר עלינו

ואמת יי:

צור:

רחם בחסדך על עמך צורנו. על ציון משכן כבודך זבול

בית תפארתנו. כן דוד עבדך יבא ויגאלנו. רוח

אפינו משיח יי:

צור:

יבנה המקדש, עיר ציון תמלא. ושם נשיר שיר חדש וברננה

נעלה. הרחמן הנקדש יתברך ויתעלה. על כוס יין

מלא כבדפת יי:

צור:

◆ יגדל אלוקים ◆

יגדל אלהים חי וישתבח. נמצא ואין עת אל מציאותו:
אחד ואין יחיד כיחודו. נעלם וגם אין סוף לאחדותו:
אין לו דמות הגוף ואינו גוף. לא נערוך אליו קדשתו:
קדמו לכל דבר אשר נברא. ראשון ואין ראשית לראשיתו:
הנו אדון עולם לכל נוצר. יורה גדלותו ומלכותו:
שפע נבואתו נתנו. אל אנשי סגלתו ותפארתו:
לא קם בישראל כמשה עוד. נביא ומביט את תמונתו:
תורת אמת נתן לעמו אל. על יד נביאו נאמן ביתו:
לא יחליף האל ולא ימיר דתו לעולמים לזולתו:
צופה ויודע סתרינו. מביט לסוף דבר בקדמותו:
גומל לאיש חסיד כמפעלו. נתן לרשע רע כרשעתו:
ישלח לקץ ימים משיחנו. לפדות מחכי קץ ישועתו:
מתים יחיה אל ברוב חסדו. ברוד עדי עד שם תהלתו:
אלה שלש עשרה לעקרים. הו הם יסוד דת אל ותורתו:
תורת משה אמת ונבואתו. ברוד עדי עד שם תהלתו:

◆ אגדלך אלוקי ◆

אגדלך אלהי כל נשמה. ואודך ברב פחד ואימה:
בעמדי תוד קהלך צור לרומם. לד אכרע ואכופ ראש וקומה:
רקיעי רום חלא נטה במבטא. והארץ יסדה על בלימה:
היוכל איש חקר את סוד יצרו. ומי הוא זה בכל קדמה וימה:
מרומם הוא עלי כל פה ולשון. אשר הפליא ועשה כל בחכמה:
ויתגדל בגוי קדוש ועליו. ויתקדש שמה רבא בעלמא:

◆ אַעוּפָה אַשְׁכֹּנָה ◆

אַעוּפָה אַשְׁכֹּנָה וְאַרְחִיקָה נָדָד, בְּמִדְבָּר אֶלְיָנָה וְאוּלֵי אֶמְצָא דָּוִד:
נִשְׁקֵה אֶהְבֵּתוֹ בְּלִבִּי בַעֲרָה, מִיּוֹם פָּרַדְתּוֹ נִפְשִׁי עָלֵי מָרָה:
יְדִיד מִנִּי בָּרַח הָלַךְ עֲזָבֵנִי, אִיזוֹ דָּרָךְ אָרַח וְאַלְכָּה גַם אֲנִי:
יִצְאָתִי לִבְקֶשׁ דָּוִד בֵּין חֲבֵרִים, נִלְכַּדְתִּי בְּמוֹקֵשׁ הַכּוֹנֵי הַשְׁמָרִים:
צַפִּיתִי לְדוּדֵי מַתִּי יָבוֹא אֵלַי, יִלְבִּישֵׁנִי עֲדָיִי וַיְרַחֵם עָלַי:
חֲשִׁף זְרוּעָדָי לְקַבֵּץ פְּזוּרִים, גָּלָה קֶזֶז יִשְׁעָדָי וְדָגְלָדָי הָרֵם:
קוֹמִי וַיַּחֲדֵתִי וְשׁוּבִי בַתְּשׁוּבָהּ, אַחֲוֹתִי רַעֲיָתִי הֵנָּה גּוֹאֲלָדָי בָּא:
חֲמוּדָה יָקָרָה רַבַּת הַמַּעֲלֹת, גַּם מִפֶּן נִבְחָרָה צָאִי נָא בְּמַחֲלוֹת:
זִכְרָתִי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ נְעוּרִים, הִיכַלְךָ אֵיֶסֶד בְּאַבְנֵי סְפִירִים:
קוֹל דָּוִד הֵנָּה בָּא מִדְּלָג עַל הַהָרִים, קוֹמִי לָךְ אֶהְיֶכָּה כִּי בָּא קֶזֶז דְּרוּרִים:

◆ יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ ◆

אֱלֹהִי, מִחֲשָׁבָה טוֹבָה עָמַק בְּלִבִּי רַקְמָתִי, לְחַבֵּר לָךְ מַלְאֲכָי וּמַגְלִיעָה,
 אֱלֹהִי, לֹא מַעֲט שִׁירִים כְּתִבְתִּי וּמַחֲקָתִי, אֲנִי שִׁפְתֵי תִפְתַּח לֹמֶר לָךְ
 תוֹדָה, וְאִם תִּרְחִיב לִבִּי כַּמֵּים הַזֵּה חֲזוֹרָמִים בְּתוֹךְ הָיִם, וְתִפְרֹשׁ יָדַי בְּכָל
 קְצוֹת עוֹלָם, אֲנִי מְסַפֵּיק לֹמֶר תוֹדָה.

**יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ, שְׁמֶדָה לְעוֹלָם מְבָרָךְ, עַל נִשְׁמָה וְנִשְׁמָה,
 עַל הַחַיִּים בְּמַתָּנָה, יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ, שְׁמֶדָה לְעוֹלָם מְבָרָךְ,
 עַל יוֹם נוֹסֶף, עַל יוֹם חֲדָשׁ וְעַל הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁתִּזְרַח**

אֱלֹהִי, אִידָהּ הַבְּדִלָתָהּ בֵּין הָאָרֶץ לַשָּׁמַיִם, וּמַחֲסוֹם צִוִּיתָ לְגַלִּי הָיִם.
 אֱלֹהִי, אִידָהּ תִּבְלָתָהּ בְּמַעֲט עֶפֶר וּמִים, וַיַּעֲרַת בְּטוֹבָדָה אֶת הָאָדָם, אִם
 תִּרְחִיב לִבִּי כַּמֵּים הַזֵּה חֲזוֹרָמִים בְּתוֹךְ הָיִם, וְתִפְרֹשׁ יָדַי בְּכָל קְצוֹת עוֹלָם,
 אֲנִי מְסַפֵּיק לֹמֶר תוֹדָה.

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ...

אֱלֹהִי, בְּקִשָּׁה אַחַת בְּכָל לִבִּי פֶּאֶתְתִּי, לֹא אֶמְצָא לָךְ שׁוֹם מְרָגוּעַ אוֹ
 תְּרוּפָה. אֱלֹהִי, בְּקִשָּׁה אַחַת בְּכָל כַּחֲסִי חִפְצָתִי, שְׁיִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ לְעַד
 שְׁמֶדָה, וְאִם תִּרְחִיב לִבִּי כַּמֵּים הַזֵּה חֲזוֹרָמִים בְּתוֹךְ הָיִם, וְתִפְרֹשׁ יָדַי בְּכָל
 קְצוֹת עוֹלָם, אֲנִי מְסַפֵּיק לֹמֶר תוֹדָה.

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ...

◆ מזמור לדוד ◆

מזמור לדוד, יי רעי לא אחסר: בנאות דשא ירביצני, על-מי
מנוחות ינחלני: נפשי ישובב, ינחני במעגלי-צדק למען
שמו: גם כִּי-אלך בגיא צלמות לא-איך אֶרַע, כִּי-אתה עמדי,
שבטך ומשענתך הִמָּה יִנְחֵמוּנִי: תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי שְׁלַחֲךָ נֶגֶד עֲרֵרִי,
דִּשְׁנֶת בַּשָּׁמֶן רֹאשִׁי, כּוֹסֵי רוּיָה: אֵד טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל-יְמֵי
חַיִּי, וְשִׁבְתִּי בְּבֵית-יְיָ לְאָרְךָ יָמִים:

◆ יִה אַכְסוּף ◆

יִה אַכְסוּף נַעַם שַׁבַּת הַמִּתְאַמֶּת וּמִתְיַחֶדֶת בַּסְּגֻלָּתָהּ. מִשָּׁד
נַעַם יִרְאֶתָּה לַעַם מִבְּקָשֵׁי רְצוֹנָהּ. קִדְּשָׁם בַּקִּדְּשֵׁת
הַשַּׁבָּת הַמִּתְאַחֶדֶת בְּתוֹרָתָהּ. פֶּתַח לָהֶם נַעַם וְרָצוֹן לַפְּתוּחַ
שַׁעֲרֵי רְצוֹנָהּ:

הִיָּה הוּא שָׁמֹר שׁוֹמְרִים וּמַצְפִּים שַׁבַּת קִדְּשָׁהּ. כְּאִיל תַּעֲרֹג
עַל אֶפְיָקֵי מַיִם. נַפְשָׁם תַּעֲרֹג לְקַבֵּל קִדְּשֵׁת שַׁבַּת
הַמִּתְאַחֶדֶת בָּשֵׁם קִדְּשָׁהּ. הֵצֵל מֵאַחֲרֵי לִפְרֹשׁ מִן הַשַּׁבָּת
לְבַלְתִּי תִהְיֶה סְגוּר מֵהֶם שִׁשָּׁה יָמִים הַמְּקַבְּלִים קִדְּשָׁה מִשַּׁבָּת
קִדְּשָׁהּ. וְטַהַר לָבָם בְּאַמֶּת וּבְאַמוּנָה לְעִבְדָּהּ:

וַיְהִי רַחֲמִיד מִתְגוֹלָלִים עַל מַדּוּתִיד וַיְהִי רַחֲמִיד מִתְגוֹלָלִים עַל
עַם קִדְּשָׁהּ. לְהַשְׁקוֹת צִמְאֵי חֲסֵדִיד. מִנְהַר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן.
לַעֲטֹר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתַפְאֶרֶת הַמִּפְאָרִים אוֹתָהּ בְּיוֹם שַׁבַּת עַל
יְדֵי שַׁבַּת קִדְּשָׁהּ. כָּל שִׁשָּׁה יָמִים לְהִנְחִילָם נִחְלַת יַעֲקֹב בְּחִירָהּ:

הַשַּׁבָּת נַעַם הַנְּשָׁמוֹת וְהַשְּׁבִיעִי עֲנֵג הָרוּחוֹת וְעֵדֶן הַנְּפִשׁוֹת לְהַתְעִידוֹ
בְּאַהֲבָתָהּ וּבִירְאָתָהּ. שַׁבַּת קִדְּשׁ נַפְשֵׁי חוֹלֵת אֲהַבָּתָהּ.
שַׁבַּת קִדְּשׁ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּצֵל כְּנָפֶיד יַחְסִינוּ. יְרוּגֵן מִדְּשׁוֹ בֵּיתָהּ:

יִה אַכְסוּף:

◆ לך אלי תשוקתי ◆

לך אלי תשוקתי. בך חשקי ואהבתי. לך לבי וכליותי. לך רוחי ונשמתי:
השיבני ואשובה, ותרצה את תשובתי:

לך אָזַעְק בְּךָ אֲדַבֵּק. עָדִי שׁוֹבִי לְאֲדַמְתִּי. לך אני בעודי חי.
ואף כי אחרי מותי: **השיבני:**

לך יְדֵי לֶךְ רַגְלִי. וּמִמָּדָה הִיא תְּכַוְנֶנִּי. לך עצמי לך דמי. ועורי
עם גויתי: **השיבני:**

◆ עזרני אל חי ◆

עזרני אל חי להכניע, את יצר המפתה המריע. מבלתי
אין מושיע, להושיעני:

דלתי תשובה חי פתח לי, כי שבתי מחטאי ומעלי. אנא
עזרי שִׁמְעֵה קוֹלִי מִחֵר עֲנֵנִי. אֹדְדָה עָלִי פִּשְׁעֵי, אֶתָּה
תִּשָּׂא עוֹנִי:

סוד יְמִינְךָ הַפְּשׁוּטָה, לְקַבֵּל אֶת נֶפֶשׁ הַמִּתְחַרְטָה. וְלֹא
תוֹסִיף תַּחֲטָא, אֱלִיד קוֹנִי. הִרְחַק נָא מֵעֲלִיָּה, חֶבְרַת
כַּת הַצְּפוּנִי:

◆ ישמח חתני ◆

ישמח חתני בקהל אמוני. ישא ברכה מאת יי:

שדי יִמְלֹא תַאֲוֹת לְבוֹ. מָגוּ וְצִנָּה יִחַיָּה סְבִיבוֹ. וַיָּאֵר אוֹתוֹ
וַיִּשְׁרַח נְתִיבוֹ לְגִמְרָה וְלִשְׁמֵר דְּרָכֵי יי:
ישמח:

לראשו יִצְוֶה בְּרָכוֹת עֲצוּמוֹת. וַיִּשָּׂא בְּכָל עֵת כְּנָהֵר שְׁלוֹמוֹת.
יִזְכֶּה וַיִּרְאֶה יְשׁוּעַת יי. יִשָּׂא בְּרָכָה מֵאֵת יי: **ישמח:**

זמירות לשבת מסידור האר"י ז"ל

האריז"ל היה גדול חכמי הקבלה, שחי במאה ה-16 ב"עיר המקובלים" בצפת שבגליל. פיוטים אלו הן מהיצירות המעטות שנותרו בידינו מאותו צדיק מופלא.

תמצית הפיוטים: תיאור חזיון נשגב ומיסתורי המתרחש בשבת, היהודי "מרחף" מעלה לעולמות עליונים ונוצר זיווג קדוש עם הבורא, ובכוחו נבנה ומתחדש הזיווג האישי עם אשתו, והחיבור המושלם למשפחתו וסביבתו. הפיוט נכתב בשפה שבה שוחחו ולמדו המקובלים, השפה הארמית.

ליל שבת

א זְמֵר בְּשִׁבְחִי, לְמִיַּעַל גּוֹ
פִּתְחִי, דְּבַחַקְל תְּפֻחִי,
דְּאֵנוּ קִדִּישִׁי:
א זְמֵר בְּשִׁבְחִים, ואֶכְנֵס בְּפִתְחִים,
שְׁבִשְׁדָּה הַתְּפֻחִים, שֶׁהִמָּה
קְדוּשִׁים:

ב זְמִין לָהּ הַשְׁתָּא, בְּפִתּוּרָא
חֲדָתָא, וּבְמִנְרֵתָא טְבִיתָא,
דְּנִהָרָא עַל רִישִׁי:
ב זְמִין אֶת הַשְׁכִּינָה עֵתָהּ, בְּשׁוֹלְחַן
עֶרֶךְ כַּחֲדָשׁ, וּבְמִנְרֵת טוֹבָה,
הַמְאִירָה עַל הָרָאשִׁים:

ג מִיָּנָא וּשְׁמָאֲלָא, וּבִינְיָהּ
כָּלָהּ, בְּקִשּׁוּטִין אֲזָלָא,
וּמֵאֵינוּ וּלְבוּשִׁין:
ג מִיָּן וּשְׁמָאֵל, וּבִינֵיהֶם כֻּלָּהּ, יוֹצֵאת
בְּקִישׁוּטִים, בְּכָלִים וּבְלְבוּשִׁים:

ד חֲבֵק לָהּ בְּעֵלָהּ, וּבִיסּוּדָא
דִּילָהּ, דְּעֵבֵד נִיחָא לָהּ,
יְהֵא כְּתִישׁ כְּתִישִׁין:
ד חֲבַק אֹתָהּ בַּעֲלָהּ, וּבִיסּוּדָא
שְׁגוּרָם לָהּ נַחַת רוּחַ, יִכְתּוּשׁ
וַיִּמְעַךְ אֶת הַמִּקְטָרִגִּים:

ה וַחֲיוֹן אֶפְרַיִם עֲקֵתִין, בְּטָלִין
וּשְׁבִיתִין, בְּרָם אֲנָפִין
חֲדָתִין, וְרוּחִין עִם נַפְשִׁין:
ה וַחֲיוֹת וְגַם צְרוּת, בְּטָלוֹת
וּמוֹשְׁבֵּתוֹת, יֵשׁ רַק פָּנִים שְׂמֻחוֹת,
וְרוּחוֹת עִם נַפְשוֹת:

ו דּוּ סִגִּי יִיתִי, וְעַל חֲדָא
תַּרְתִּי, נְהוּרָא לָהּ יִמְטִי,
וּבְרַכָּאָן דְּנִפְשִׁין:
ו דּוּהָא גְדוּלָּה תְּבוּאָה, בְּכָפֶל כְּפִלִּים,
אוֹר לָהּ יִגִּיעַ, וּבְרֻכּוֹת רַבּוֹת:

ק רִיבוּ שׁוֹשְׁבֵינִי, עֲבִידוֹ
תְּקוּנִי, לֹא־פָּשָׂא זִינִי,
וְנוֹנִין עִם רַחֲשֵׁי:

ק רבו שושבינים, הכינו קישוטים
לכלה, להרבות במיני מזונות
דגים, עופות ובעלי חיים:

ל מַעֲבֵד נִשְׁמָתִי, וְרוּחִי
חֲדָתִי, בְּתַרְתִּי וּבְתַלְתִּי,
וּבְתַלְתָּא שְׁבָשִׁי:

ל רכוש נשמות, ורוחות חדשות,
בשלושים ושתיים, ובשלושה
ענפים:

י עֲטוּרִין שְׁבָעִין לָהּ,
וּמִלְכָּא דְלַעֲלָא, דִּיתַעֲטֵר
כָּלָא, בְּקַדִּישׁ קַדִּישִׁין:

י עטרות לה שבעים, מהמלך
העליון, שיתעטר הכול, בקודש
קודשים:

ך שִׁימִין וְסַתִּימִין, בְּגוּ כָּל
עָלְמִין, בְּרַם עֲתִיק יוֹמִין,
הָלֹא בְּטִישׁ בְּטִישִׁין:

ך קוקים ועלמים, בתוך כל
העולמות, אך עתיק הימים, הרי
הכה והוציאם לאור:

י הָא רַעְוָא קַמָּה, דְּתַשְׁרִיָּה
עַל עַמָּה, דִּיתַעֲנַג לְשִׁמָּה,
בְּמַתִּיקִין וְדוּבִישִׁין:

י הי רצון מלפניו, שישרה על עמו,
המתענגים לשמו, במיני מתיקה
ודבש:

א סִדֵּר לְדְרוּמָא, מְנַרְתָּא
דְּסַתִּימָא, וְשִׁלְחוֹ עִם
נְחֵמָא, בְּצַפּוֹנָא אֲרִישִׁין:

א סדר בצד דרום, המנורה
הנעלמה, ושולחן עם לחם, בצד
צפון אערור:

ב חֲמָרָא גּוּ כֶּסָּא, וּמִדָּאנִי
אָסָא, לְאָרוֹס וְאָרוֹסָה,
לְהַתְקַפָּה חֲלָשִׁין:

ב יין שבכוס, ובאגודות הדסים,
לארוס וארוסה, לחזק חלוישים:

ג עֲבִיד לַחוֹן כְּתָרִין, בְּמַלִּין
יְקִירִין, בְּשִׁבְעִין עֲטוּרִין,
דְּעַל־גְּבִי חֲמִישִׁין:

ג עשה להם כתרים, במילים
נכבדות, בשבעים עטרות, שעל
גבי חמישים:

ש כִּינְתָא תתעטֶר, בְּשִׁית נְהָמִי לִסְטֶר, בְּוִין תתקטֶר, וְזִינִין דְּכְנִישִׁין: כִּינָה מתעטרת, בששית מכל צד, בוויס (רמז לאותיות ו' שבתפילת "אמת ויציב") תתקשר, ובמינים המכונסים במקדש:

ש בִּיתִין וּשְׁבִיקִין, מְסָאָבִין דְּרַחֲקִין, חֲבִילִין דְּמַעֲיָקִין וְכַל־זִינֵי חֲבוּשִׁין: ובתים ומסולקים, הטמאים המרוחקים, המחבלים המציקים, וכל מיני שדים חבויים:

ל מְבַצֵּעַ עַל רַפְתָּא, כְּזִיתָא וְכַבִּיצָה, שְׁנִי (אֹתוֹת) "יו"דִים' הוּא אוּחַז בִּידוֹ, נִסְתָּרִים וּמְפֹרָשִׁים: לבצוע על הלחם, כזית וכביצה, שני (אותיות) "יו"דים' הוא אוחז בידו, נסתרים ומפורשים:

מ שַׁח זִיתָא דְּכָיָא, דְּטַחֲנִין רִיחָיָא, וְנִגְדִין נַחֲלִיָּא, בְּגוּהָ בִּלְחִישִׁין: מן זית זך, שטוחנות הרחיים, ונמשכים ממנו נחלים, לתוכה בחשאי:

ה לֹא גֵימָא רְזִין, וּמַלִּין דְּגִנְזִין, דְּלִיתִיהוּן מִתַּחֲזִין, טְמִירִין וְכַבִּישִׁין: לא אנו אומרים סודות ודברים גנוזים, שאינם נראים, טמירים וכבושים:

א תַּעֲטֶרֶת כָּלָה, בְּרִזִין דְּלַעֲלָא, בְּגוֹ הָאִי הַלּוּלָא, דְּעִירִין קְדִישִׁין: תעטרת כלה, ברזין דלעלא, בגו האי הלולא, דעירין קדישין:

ויהא רַעְנָא מוֹקְדָם עֲתִיקָא קְדִישָׁא דְּכָל־קְדִישִׁין וְטַמִּירָא דְּכָל טְמִירִין, סְתִימָא דְּכָלָא. דִּיתְמַשְׁדָּ טָלָא עֲלָאָה מְנִיָּה לְמַלְיָא רִישָׁא דְּזַעִיר אַנְפִּין, וְלַחֲטִיל לְחַקֵּל תַּפּוּחִין קְדִישִׁין בְּנִהִירֵין דְּאַנְפִּין, בְּרַעְנָא וּבְחֻדְתָּא דְּכָלָא: ויהי רצון מלפני המרום, הקדוש מכל הקדושים, הנעלם מכל הנעלמים, סתום מכל שיימשך ממנו טל עליון, למלא את ראש "זעיר אנפין" (הפנים הזעירות) ולהשפיע לשדה התפוחים הקדושים, בפנים מאירות, ברצון ובחדוות הכל:

יום שבת

א סֵדֶר לְסְעוּדָתָא, בְּצַפְרָא **א** סֵדֶר אֶת הַסְעוּדָה, בְּבוֹקֶר הַשַּׁבָּת,
דְּשַׁבְתָּא, וְאַזְמִין בָּהּ **א** וְאַזְמִין בָּהּ עַכְשִׁין, אֶת "עֵתִיקָא
הַשַּׁבְתָּא, עֵתִיקָא קְדִישָׁא: **א** קְדִישָׁא" (הַעֲתִיק הַקְדוֹשׁ):

ב הוֹרִיָּה יִשְׂרֵי בָהּ, **ב** וְרוּ יִשְׂרָה בָהּ, בְּקִידוּשׁ גָּדוֹל,
בְּקְדוּשָׁא רַבָּא, וּבְחֻמְרָא **ב** וּבִין טוֹב, שְׂבוּ תִשְׂמַח הַנֶּפֶשׁ:
טָבָא, דְּבִיָּה תַחֲדֵי נִפְשָׁא:

ג שִׁדְר לֹן שׁוּפְרִיָּה, וְנַחֲזִי **ג** שְׁלַח וַיְגַלָּה לָנוּ אֶת הוֹדוֹ וַיּוֹפִין,
בִּיקְרִיָּה, וַיַּחֲזִי לֹן סְתִרִיָּה, **ג** וְנַחֲזָה בְּכַבּוּדוֹ, וַיִּרְאֶה לָנוּ אֶת
דְּאֶתְאֻמֶּר בְּלַחֲשָׁא: **ג** סוּדוֹ הַמוֹסְתֵר, הַנֶּאֱמָר בְּלַחֲשִׁיָּה:

ד גִּלָּה לֹן טַעְמִי, דְּבִתְרִיסָר **ד** גִּלָּה לָנוּ אֶת טַעְמָם, שֶׁל שְׁנַיִם עֶשֶׂר
נַחְמִי, דְּאֶנּוֹן אֶת בְּשִׁמְיָהּ, **ד** הַלַּחְמִים, שֶׁהֵם אוֹת בִּשְׁמוֹ, כְּפֹלָה
כְּפִילָא וְקִלְיָא: **ד** וְקִלוּשָׁה.

ה רוּרָא דְלַעֲלָא, דְּבִיָּה **ה** רוּר הָעֲלִיּוֹן, שְׂבוּ חַיֵּי הַכֹּל,
חַיֵּי כָלָא, וַיִּתְרַבֵּי חֵילָא, **ה** וַיִּתְרַבּוּ חַיִּילוֹן, וַיַּעֲלוּ עַד הָרָאשׁ:
וְתַסַּק עַד רִישָׁא:

ו דּוּ חֲזָדִי חֻקְלָא, בְּדַבּוּר **ו** מַחוּ קוּצְרֵי הַשָּׂדֶה, בְּדִבּוּר
וּבְחֻקְלָא, וּמִלִּילוֹ מַלְּהָ, **ו** וּבִקּוֹל, וְתֹאמְרוּ מִלִּים מִתּוֹקוֹת
מִתִּיקָא כְּדוּבָשָׁא: **ו** כְּדָבֶשׁ:

ז דָּם רַבּוֹן עֲלָמִין, בְּמִלִּין **ז** פִּנֵּי רִיבּוֹן עוֹלָמִים, בְּמִלִּים
סְתִימִין, תְּגִלּוֹן פְּתִגְמִין, **ז** נַעֲלָמוֹת, תְּגִלּוּ פִתְגָמִים, וְתֹאמְרוּ
וַיִּתְּמְרוּן חֲדוּשָׁא: **ז** חֲדוּשִׁים:

ל עֵטֶר פֶּתוּרָא, בְּרִזָּא
 יְקִירָא, עֲמִיקָא וטְמִירָא,
 וְלֹאֵן מִלְתָּא אֲנִישָׁא:
ל עֵטֶר אַת שׁוֹלַחַן הַשַּׁבָּת בְּסוּד
 יָקָר, עֲמוּק וְנִסְתָּר, וְאִין בּוֹ רַעַשׁ
 וּפְרָסוּם:

י אֱלִין מְלִיא, יְהוֹן
 לְרַקִּיעֵיא, וְתִמּוֹן מֵאֵן
 שְׂרִיא, הָלֵא הָהוּא
 שְׁמָשָׁא:
י אַלֹּו הַדִּיבּוּרִים, יִתְהוּוּ לְרַקִּיעִים,
 וְשֵׁם מִי שׁוֹרֵה? הֲלֵא הַשֶּׁמֶשׁ
 הָהוּא (הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא):

ך בּוֹ יִתִּיר יִסְגִּי, לְעֵלָא מֶן
 דְּרָגִיה, וְיִסַּב בֵּית זִוְגִיה,
 דְּחֹת פְּרִישָׁא:
ך בְּשַׁפַּע וּגְדוּלָה יִתְרָה יִרְבֶּה וְיוֹסִיף
 וְיַעֲלֶה, לְמַעַלָּה מִדְּרָגָתוֹ, וְיִישָׂא
 אֶת בֵּית זִוְגוֹ, שֶׁהִיָּתָה פְּרוּשָׁה:

סעודה שלישית

מוֹמוֹר לְדוֹד, יי רעי לא אחסר: בְּנָאוֹת דָּשָׁא יִרְבִּיעֲנִי, עַל־מִי
מְנוּחוֹת יִנְהַלְנִי: נִפְשִׁי יִשׁוּבֵב, יִנְחֲנִי בְּמַעְגְלֵי־צֶדֶק לְמַעַן
שְׁמוֹ: גַּם כִּי־אֵלֶּךְ בְּגִיא צְלָמוֹת לֹא־אִירָא רָע, כִּי־אַתָּה עֲמָדִי,
שֶׁבֶטְךָ וּמִשְׁעֲנֶנְךָ חֲמָה יִנְחֲמוּנִי: תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי שְׁלַחֲךָ נֶגֶד צַרְרִי,
דְּשִׁנְתָּ בְּשִׁמּוֹן רֹאשִׁי, כּוֹסֵי רוּיָה: אֵד טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל־
יְמֵי חַיִּי, וְשִׁבְתִּי בְּבֵית־יְיָ לְאָרֶךְ יָמִים:

יְדִיד נִפְשׁ אֵב הֶרְחַמְנוּ. מִשְׁדַּע עֲבָדְךָ אֶל רְצוֹנְךָ. יְרוּץ עֲבָדְךָ
כְּמוֹ אֵיל. יִשְׁתַּחֲוֶה אֶל מוֹל הַדָּרֶדֶד. יַעֲרֹב לוֹ יְדִידוֹתֶיךָ.
מִנְפֹּת צוּף וְכָל טַעַם:

הַדּוֹר נָאָה זִיו הָעוֹלָם. נִפְשִׁי חוֹלֶת אֶהְבֶּתְךָ. אֲנֹא אֵל נָא רַפָּא
נָא לָהּ. בְּהִרְאוֹת לָהּ נָעַם זִיוְךָ. אֲזִי תִתְחַזַּק וְתִתְרַפָּא.
וְהִיתָה לָהּ שְׂמֵחַת עוֹלָם:

וְתִיק יִהְיוּ רַחֲמֶיךָ. וְחוֹסֶה נָא עַל בּוֹ אֶהוּבְךָ. כִּי זֶה כְּמָה
נִכְסוּף נִכְסַפְתִּי לְרֹאוֹת בְּתַפְאֲרַת עֲזֶךָ. אֵלֶּה חֲמַדְךָ
לְבִי וְחוֹסֶה נָא וְאֵל תִּתְעַלֶּם:

הַגִּלָּה נָא וּפְרוֹס חֲבִיבִי עָלַי אֶת סֶפֶת שְׁלוֹמְךָ. תִּאִיר אֶרְצִי
מִכְבוֹדְךָ. נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בְּךָ. מִהֵרָ אֶהוּב כִּי בָא
מוֹעֵד. וְחַנּוּנוֹ כִּימֵי עוֹלָם:

אַתְקִינוּ סְעוּדָתָא דְמַהִימְנוּתָא שְׁלַמְתָּא חֲדוּתָא
דְּמַלְכָּא קֳדִישָׁא. אַתְקִינוּ סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא. דָּא
הִיא סְעוּדָתָא דְזַעַר אֲנָפִין, וְעֵתִיקָא קֳדִישָׁא וְחַקֵּל תַּפּוּחִין
קֳדִישִׁין אֲתִין לְסַעֲדָא בְּהִדְיָה:

בְּנֵי חֵכְלָא, דְּכְסִיפִין, לְמַחְזִי **ב** נִי הֵיכַל הַנְּכַסְפִּים, לַחֲזוֹת
זִיו דְּזַעִיר אֲנָפִין: בְּזִיו שֶׁל "זַעִיר אֲנָפִין":

י הוּן חֶכָא, בְּהַאי תַּכָּא, **י** הִיו נָא כָאן, בְּזֵה הַשּׁוֹלְחָן, שְׂבו
דְּבִיה מֶלְכָא בְּגִלּוּפִין: הַמֶּלֶךְ בְּגִלּוּפִין וּבְשִׂמְחָה:

צ בּוּ לְחֻדָּא, בְּהַאי וַעֲדָא, **ה** תַּחֲבֵרוּ לֵאחָד, בְּזֵה הוּעֵד, בְּתוֹךְ
בְּגוּ עִירִין וְכָל גְּדָפִין: עֵדֶת מַלְאָכִים וּבַעֲלֵי כִנְיִים:

ח דּוּ הַשְׁתָּא, בְּהַאי שְׁעָתָא, **ש** מַחוּ עַכְשִׁין, בְּשַׁעָה זֹ, שְׁבֵה
דְּבִיה רַעְוָא וְלִית זַעְפִין: הַרְצוּן, וְאִין בֵּה זַעַף וְכַעַס:

ק רִיבּוּ לִי, חֲזוּ חִילִי, דְּלִית **ק** רְבוּ אֵלַי, רְאוּ אֶת כּוֹחִי,
דִּינִין דְּתַקִּיפִין: שְׂאִין דִּינִים תַּקִּיפִים וְחֲזָקִים:

ל בֵּר נְטָלִין, וְלֹא עָאֲלִין, **ל** בַּחוּץ הֵם נִלְקָחִים, וּלְפָנִים אִינִם
הֵי כְּלָבִין דְּחֻצִּיפִין: וְכַנְסִים, אוֹתָם כְּלָבִים חֻצּוּפִים:

ו הָא אַזְמִין, עֲתִיק יוֹמִין, **ו** הָרִי אַזְמִין, אֶת "עֲתִיק
לְמַצָּחָא עַדִּי יְהוּן חֲלָפִין: הַיָּמִים", לְמַצָּח עַד שִׁיחֲלָפָה:

ך עוּ דִּילִיָּה, דְּגַלִּי לִיָּה, **ר** צוּן שְׁלוּ, שְׂגִילָה אוֹתוֹן,
לְבָטָלָא בְּכָל־קְלִיפִין: לְבַטֵּל אֶת כָּל הַקְּלִיפּוֹת:

י שְׂוִי לוּן, בְּנוֹקְבֵיהוּן, **י** שִׂים אוֹתָם בַּחוּרֵיהֶם,
וַיִּטְמְרוּן בְּגוּ כִּיפִין: וַיִּתְּחַבְּאוּ בֵּין הַסְּלַעִים:

א רִי הַשְׁתָּא, בְּמִנְחָתָא, **כ** י כֶּךְ עַכְשִׁין, בְּשַׁעַת הַמִּנְחָה,
בְּחֻדּוֹתָא דְּזַעִיר אֲנָפִין: בְּשִׂמְחָתוֹ שֶׁל "זַעִיר אֲנָפִין":

ברכת המזון

פתחנו את הסעודה בברכה, וגם נסיים אותה בברכה לבורא עולם. הברכות, לפני ואתרי האכילה, מסמלות אמונה בה', שהוא הבורא ומקיים את כל ההווה שביקום, ולכן מברכים ומודים לו על הכל.

מי שלא אכל בסעודה לחם, מברך ברכת "מעין שלוש" או ברכת "בורא נפשות" להלן עמ' 60.

משאירים על השולחן שיירי לחם בעת אמירת הברכה.

לפני ברכת המזון מקדימים ואומרים:

בימי חול מתחילים כאן:

עַל נִהְרֹת כָּבֵל שֵׁם יִשְׁכְּנוּ גַם-כְּכִינוּ בְּזַכְרֵנוּ אֶת-צִיּוֹן: עַל-עַרְבִים
בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ בְּנֵרוֹתֵינוּ: כִּי שֵׁם שְׁאֵלָנוּ שׁוֹכֵינוּ דְּבָרֵי-שִׁיר
וְתוֹלְלֵנוּ שְׂמֵחָה שִׁירָו לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: אִיךְ נִשִּׁיר אֶת-שִׁירֶיךָ עַל
אֲדָמַת נֶכֶד: אִם-אֲשַׁכְּחֶךָ יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבֹּק-לְשׁוֹנִי לְחִפִּי
אִם-לֹא אֲזַכְּרֶכִּי אִם-לֹא אֶעֱלֶה אֶת-יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֵחָתִי: זָכֹר
יְיָ לִבִּי אֲדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיּוֹם כֹּה:
בְּתֹכָהּ הִשְׁדִּידָה אֲשֵׁרִי שִׁישָׁלַם לָךְ אֶת-גְּמוּלָךְ שְׂגֻמָּתִי לָנוּ: אֲשֵׁרִי
שִׁיאִחוּ וְנִפֵּץ אֶת-עַלְלֶךָ אֶל-הַסֵּלַע:

לְמַנְצָח בְּנֵינִית מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יַחֲנֵנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יְיָר פָּנֵינוּ אֶתְנוּ
סֵלָה: לְדַעַת בְּאָרֶץ דְּרָכְךָ בְּכָל-גּוֹיִם יִשְׁוֹעַתְךָ: יוֹדֹף עַמִּים
אֱלֹהִים יוֹדֹף עַמִּים בָּלָם: יִשְׁמְחוּ וַיִּרְגְּזוּ לְאֲמִים כִּי-תִשְׁפֹּט עַמִּים
מִיִּשְׁוֹר וּלְאֲמִים בְּאָרֶץ תִּנְהָם סֵלָה: יוֹדֹף עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדֹף עַמִּים
בָּלָם: אֶרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָהּ וַיְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: וַיְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
וַיִּירָאוּ אֶתוֹ כָּל-אֲפִסֵּי-אֶרֶץ:

וממשיכים לאמר "אברכה את-י"י" בעמוד הבא

ברכת המזון

נאמר בתורה (דברים ח) "ואכלת ושבעת - וברכת את ה' אלקיך", מכאן הצינו על האדם לברך על מזונו. הברכות שאנו מברכים קודם האכילה ואחריה, מתאזנות אותנו להכיר שהשגת מזוננו תלויה בבורא עולם, ועל כן ראוי להודות לו. יתירה מזו: באמצעות הברכות, אנו זוכרים שהאכילה אינה מטרה כשלעצמה אלא אמצעי. תכלית החיים היא לעבוד את הבורא, וכדי לעבודו אנו זקוקים לגוף בריא ונפש בריאה, וזו הסיבה לאכילתנו. באמצעות כוונה זו, האכילה עצמה הופכת להיות חלק מעבודת ה'.

בגלל חשיבותה של ברכת המזון, יש לאומרה בכוונה ובשמחה, ואמרנו חכמים שהנזהר לברך ברכת המזון בכוונה, זוכה ורואה ברכה בפרטסתו.

ברכת המזון מורכבת מחמשה חלקים: ברכת "הזן", ברכת "הארץ", ברכת "בונה ירושלים", ברכת "הסוב והמטיב", בקשות (הרחמן) ופסוקים נוספים.

בשבת וחג (וימים שאין אומרים בהם תחנון) מתחילים כאן:

שיר המעלות בשוב יי את-שיבת ציון היינו כחלמים:
אז ומלא שחוק פינו ולשונו רנה אז יאמרו בגוים
הגדיל יי לעשות עם-אלה: הגדיל יי לעשות עמנו היינו
שמים: שובה יי את-שבותנו באפיקים בנגב: הזרעים
בדמעה ברנה יקצרו: הלחך ילך ובכה נשא משך-הזרע
בא-יבא ברנה נשא אלמתי:

לבני-קרח מזמור שיר וסודתו בחררי-קדש: אהב יי
שערי ציון מפל משפנות יעקב: נכבדות
מדבר בך עיר האלהים סלה: אוביר | רהב ובכל לידעי
הנה פלשת וצור עם-בוש זה ילד-שם: ולציון | יאמר
איש ואיש ילד-בה והוא יכוננה עליון: יי יספר בכתוב
עמים זה ילד-שם סלה: ושרים כחללים כל מעיני בך:

אברכה את-יי בכל-עת תמיד תהלתו בפני סוף דבר
הכל נשמע את-האלהים ירא ואת-מצותיו
שמור כי-זה כל-האדם: תהלת יי ידבר-פי ויברך כל-
בשר שם קדשו לעולם ועד: ואנחנו נברך יה מעתה
ועד-עולם הללויה:

כהכנה לברכת המזון, נהוג לשפוך מעט מים על חלקן העליון של קצות
אצבעות הידים. פעולה זו מכונה נטילת "מים אתרוגים".

לפני הנטילה אומרים: זה חלק-אדם רשע מאלהים ונחלת אמרו מאל:

אחר הנטילה אומרים: וידבר אלי זה השלחן אשר לפני יי:

כאשר מברכים את ברכת המזון בשלושה ויותר שסעוד יתדיו, מקדימים
לפני ברכת המזון דברי הכנה. הקדמה זו נקראת "זימון". – בדרך כלל אף
נוהגים למזוג, עוד לפני הזימון, כוס יין, הנותרת מזוגה בכל זמן 'ברכת המזון'.
כוס זו נקראת 'כוס של ברכה'. בסיום ברכת המזון מברכים על כוס זו את
ברכת ה"הגפן", והקהל כולו משתתף בטעימות מתוך הכוס, שנושאת עמה
סגולה וברכה. הזימון נערך באופן שאתד הסועדים (בדרך כלל – בעל הבית)
מתכבד לפתוח בזימון ושאר הסועדים משיבים.

המזמן אומר: רבוּתִי נְבָרְךָ! (או בכל שפה מדוברת אחרת)
הסועדים משיבים: יְהִי שֵׁם יי מְבָרְךָ מִעַתָּה וְעַד-עוֹלָם:
המזמן: יְהִי שֵׁם יי מְבָרְךָ מִעַתָּה וְעַד-עוֹלָם:

בשלושה:	בשורה:	בסעודת חתן:
ברשות מִרְדֵּן וְרַבִּנּוּ וְרַבּוּתִי נְבָרְךָ שְׁאֵבְלֵנוּ מִשְׁלֹ:	ברשות מִרְדֵּן וְרַבִּנּוּ וְרַבּוּתִי נְבָרְךָ אֱלֹהֵינוּ שְׁאֵבְלֵנוּ מִשְׁלֹ:	ברשות מִרְדֵּן וְרַבִּנּוּ וְרַבּוּתִי נְבָרְךָ אֱלֹהֵינוּ שְׁהַשְׁמַחָה בְּמַעֲוֵנוּ שְׁאֵבְלֵנוּ מִשְׁלֹ: הסועדים:
הסועדים:	הסועדים:	הסועדים:
ברך אֱלֹהֵינוּ שְׁאֵבְלֵנוּ מִשְׁלֹ וּבְמִצּוֹ חַיֵּינוּ:	ברך אֱלֹהֵינוּ שְׁאֵבְלֵנוּ מִשְׁלֹ וּבְמִצּוֹ חַיֵּינוּ:	ברך אֱלֹהֵינוּ שְׁהַשְׁמַחָה בְּמַעֲוֵנוּ שְׁאֵבְלֵנוּ מִשְׁלֹ וּבְמִצּוֹ חַיֵּינוּ:
ומי שלא אכל עונה:	ומי שלא אכל עונה:	ומי שלא אכל עונה:
ברך אֱלֹהֵינוּ שְׁהַשְׁמַחָה בְּמַעֲוֵנוּ וּמְבָרְךָ שְׂמוֹ תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:	ברך אֱלֹהֵינוּ וּמְבָרְךָ שְׂמוֹ תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:	ברך אֱלֹהֵינוּ שְׁהַשְׁמַחָה בְּמַעֲוֵנוּ וּמְבָרְךָ שְׂמוֹ תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

כל הסועדים אומרים את ברכת המזון:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַזֶּה אֶת-הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוֹבוֹ
בְּחֵן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים הוֹאֵל-נוֹתֵן לָחֶם לְכָל-בָּשָׂר כִּי
לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל עִמָּנוּ תְּמִיד לֹא-חֶסֶד לָנוּ וְאֵל
יְחֶסֶד-לָנוּ מְזוֹן לְעוֹלָם וָעֶד: בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוּא אֵל זֶן
וּמִפְרָגִם לְכָל וּמַמְיָב לְכָל וּמַכִּין מְזוֹן לְכָל-בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא
בְּאֱמוּנָה פִּתְחָה אֶת-יָדְךָ וּמִשְׁפִּיעַ לְכָל-חַי רִצּוֹן: בְּרוּךְ אַתָּה יי
הַזֶּה אֵת הַכֹּל:

נִזְדָּה לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה
טוֹבָה וּרְחֹבָה וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים וְעַל-בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּכַשְׁרֵנוּ
וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלַּמְדָתָנוּ וְעַל חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ וְעַל חַיִּים חֵן
וְחֶסֶד שֶׁחֲנַנְתָּנוּ וְעַל אֲכִילַת מְזוֹן שֶׁאַתָּה זֶן וּמִפְרָגִם אוֹתָנוּ
תְּמִיד בְּכָל-יוֹם וּבְכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה:

הברכה הראשונה: ברכת 'הזן'

בתלמוד מסופר שכאשר היו בני ישראל במדבר, והחל לרדת 'מן' מן השמים (לחם
ניס), תיקן משה רבנו ברכה זו לעם ישראל. הברכה מבטאת שבח לה', שכטובו מפרנס
בכל יום ויום את כל היצורים החיים בעולם כולו.

הברכה השנייה: ברכת 'הארץ'

הברכה השנייה מבטאת הודיה על ארץ ישראל שהנחיל לנו הקב"ה, והיא מיוחסת
ליהושע בן נון, שתיקנה בשעה שהנחיל את הארץ לעם ישראל. בברכה אנו מדגישים את
תורתנו לה' על דברים שבהם אנו נבדלים מאומות העולם.

בימי חג התנוכה, ובפורים, מוסיפים תפילה זו:

ועל הנסים ועל תפוקת ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנפלאות שעשית
לאבותינו בימים ההם בזמן הזה:

לפורים

לתנוכה

בימי מרתתו בן-יוחנן בן גדול השמונאי ובניו
בשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל
להשפיתם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך, ואתה
ברחמך הרבים עמדת להם בעת צרתם רבת את-
ריבם ונתת את-דינך נקמת את-נקמתם מספרת גבורים
ביד חלשים ורבים ביד מעטים ומצאים ביד מדורים
ורשעים ביד צדיקים וידים ביד עוסקי תורתך. וקד
עשית שם גדול וקדוש בעולמך ולעמך ישראל עשית
תשועה גדולה ופרקן ביום הזה, ואחר כך באו בניך
לדביר ביתך ופגו את היכלך וטהרו את-מקדשך
והדליקו נרות בחצרות קדשך וקבעו שמונת ימי חגכה
אלו להודות ולהלל לשמך הגדול:

ועל הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך
יתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד: כפתוב
ואכלת ושבעת וברכת את-יי אלהיך על-הארץ הטובה
אשר נתת-לך: ברוך אתה יי על-הארץ ועל-הפזון:

רחם יי אלהינו על-ישראל עמך ועל-ירושלים עירך ועל
ציון משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך ועל-
הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו: אלהינו אבינו
רענו (ביום חול, רענו) זוננו פרנסנו וכלכלנו והרויחנו והרחו
לנו יי אלהינו מהרה מכל-צרותינו: ונא אל-תצריכנו יי
אלהינו: לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם כי
אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה שלא יבוש
ולא נפלם לעולם ועד:

בשבת מוסיפים: **רצה** והחליצנו יי אלהינו במצותך ובמצות יום השביעי השבת
תגדול ותקדוש הוה. כי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך
לשבת-בו ולגית-בו באהבה כמצות רצונך. וכרצונך הניח לנו יי אלהינו שלא
תהא צרה ויגון ואנחה ביום מעותנו. ותראנו יי אלהינו בנחמת ציון עירך. ובבגן
ירושלים עיר קדשך כי אתה-הוא בעל התשועות ובעל התחממות:

בראש חודש, בתו ובחול-המועד, מוסיפים תפילה זו:

אֱלֹהֵינוּ ואלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וַיָּבֵא וַיַּגִּיעַ וַיִּרְאֶה וַיִּדְרֹשׁ וַיִּשְׁמַע וַיַּפְקֵד וַיִּזְכֹּר.
זְכוּרֵנוּ וּפְקֻדוֹתֵנוּ, וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, וְזִכְרוֹן מֹשֶׁה בְּרַדְדָּה עֲבֹדָה, וְזִכְרוֹן
יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדֻשָּׁה, וְזִכְרוֹן כָּל עַמָּה בֵּית יִשְׂרָאֵל לִפְנֵיךָ, לִפְלִיטָה לְטוֹבָתָה, לַחֵן
וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם:

בראש-חודש: ראש החדש הזה. בסוכות: חג הסוכות הזה.

בפסח: חג המצות הזה. בשמיני-עשרת: שמיני עשרת החג הזה.

בשבועות: חג השבועות הזה. בראש השנה: הזכרון הזה.

במג: ביום טוב מקרא קדש הזה.

זְכֹרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָּה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים:
וּבְדִבְרֵי יִשׁוּעָה וּרְחֻמִּים חַיִּים וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֲיִנֵּנוּ, כִּי
אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחֵם אֶתָּה:

וּבִנָּה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. פָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
בִּנְיָה בְּרַחֲמָיו יְרוּשָׁלַיִם. אָמֵן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל. אֲבִינוּ מְלַכְנוּ. אֲדִירֵנוּ
בּוֹרְאָנוּ גּוֹאֲלֵנוּ יוֹצְרֵנוּ. קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב רוֹעֵנוּ רוֹעֵה
יִשְׂרָאֵל הַמֶּלֶךְ הַטוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל בְּכָל-יוֹם וְיוֹם. הוּא הַיָּטִיב
לָנוּ. הוּא מְטִיב לָנוּ. הוּא יְיָטִיב לָנוּ. הוּא גָמְלָנוּ הוּא גּוֹמְלָנוּ
הוּא יְגַמְלָנוּ לָעֵד. לַחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים. וּלְרוּחַ הַצֵּלָה
וְהַצִּלָּה. בְּרַכָּה וְיִשׁוּעָה. נַחֲמָה פְּרֻנְסָה וְכִלְכָּלָה וּרְחֻמִּים וְחַיִּים
וְשָׁלוֹם וְכָל-טוֹב וּמִכָּל-טוֹב לְעוֹלָם אֵל יִחְסְרֵנוּ: הִרְחֵמָן הוּא
יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: הִרְחֵמָן הוּא יִתְפָּרֵךְ בְּשִׁמְיָם וּבְאָרֶץ:
הִרְחֵמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר דּוֹרִים וַיִּתְפָּאֵר בָּנוּ לָעֵד וּלְנֵצַח
נְצָחִים וַיִּתְהַדָּר בָּנוּ לָעֵד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים: הִרְחֵמָן הוּא
יִפְרֹגֵנוּ בְּכַבּוֹד: הִרְחֵמָן הוּא יִשְׁבּוֹר עוֹל גָּלוּת מֵעַל

הַבְּרָכָה הַשְּׁלִישִׁית: בְּרַכַּת "בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם"

ברכה זו, הפותחת במלים "רחם ה' אלקינו", נתקנה על ידי דוד מלך ישראל ושלמה
בנו. זוהי תחינה ובקשת רחמים על עם ישראל, על ירושלים, ועל מלכות בית דוד. שלמה
המלך שבנה את בית המקדש, הוסיף לטעם ברכה זו גם את המלים "הבית הגדול
והקדוש שנקרא שמך לעליו", המכוונת לבית המקדש.

הַבְּרָכָה הָרְבִיעִית: בְּרַכַּת "הַטוֹב וְהַמְּטִיב"

ברכה זו נתקנה על ידי חכמי יבנה, לאחר מרד בר כוכבא ומוותו של אדריינוס קיסר רומא
(שנת ג'תצ"ח - 138 לספירה), כאשר ביטלו הורמאיוס את גזירות השמד שנגזרו על
ישראל, והתירו להביא את חללי גיבורי העיר ביתר לקבורה בקבר ישראל, לאחר שהיו
מונחים בבזיון במשך שנים.

צוֹאֲרָנוּ וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמוֹיִת לְאַרְצֵנוּ: הֲרַחֵמֶן הוּא יִשְׁלַח
בְּרָכָה מְרֻבָּה בְּבֵית זֶה וְעַל שְׁלַחַן זֶה שְׂאֵבְלֵנוּ עָלָיו: הֲרַחֵמֶן
הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת-אֱלֹהֵי הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב וַיְבַשֵּׁר-לָנוּ
בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת יִשׁוּעוֹת וְנִחְמוֹת: מִנְּהַג חֲסִידִים לְהוֹסִיף כֵּאן:
הֲרַחֵמֶן הוּא יְבַרֵךְ אֶת אֲדוֹנֵינוּ מוֹדְנוּ וְרַבֵּנוּ: הֲרַחֵמֶן הוּא יְבַרֵךְ אֶת-אָבִי
מוֹדֵי בְּעַל הַבֵּית הַזֶּה וְאֶת-אֲמִי מוֹדֵת בְּעַלַת הַבֵּית הַזֶּה.
אוֹתָם וְאֶת-בֵּיתָם וְאֶת-זֶרְעָם וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר לָהֶם אוֹתָנוּ
וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר לָנוּ: כְּמוֹ שֶׁבֵּרַךְ אֶת-אֲבוֹתֵינוּ אֲבִרָהֶם יִצְחָק
וַיַּעֲקֹב בְּכָל מָכַל כָּל כֵּן יְבַרֵךְ אוֹתָנוּ (בְּנֵי בְרִית) כָּלֵנוּ יַחַד
בְּבִרְכָּה שְׁלֵמָה וְנֹאמַר אָמֵן:

מְמָרוֹם יִלְמְדוּ עָלָיו וְעַלֵּינוּ זְכוֹת שֶׁתִּהְיֶה לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם
וְנִשְׂא בְּרָכָה מֵאֵת יי וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְנִמְצָא
חֵן וְשִׂכָּל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

בשבת: הֲרַחֵמֶן הוּא יְנַחִילֵנוּ לַיּוֹם שֶׁכָּל שָׁבָת וּמְנוּחָה לַחֲנִי הָעוֹלָמִים:
בראש חודש מוסיפים: הֲרַחֵמֶן הוּא יַחְדָּשׁ עֲלֵינוּ אֶת-הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:
בחגים (לא בחול המועד) ראש השנה, סוכות, פסח, שבועות: הֲרַחֵמֶן הוּא יְנַחִילֵנוּ לַיּוֹם שֶׁכָּל טוֹב:
בראש השנה מוסיפים: הֲרַחֵמֶן הוּא יַחְדָּשׁ עֲלֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:
בסוכות מוסיפים: הֲרַחֵמֶן הוּא יָקִים לָנוּ אֶת סֵכֶת דָּוִד הַנוֹפֶלֶת:

בברית מילה יש להוסיף כאן "הרחמן לברית מילה", שבעמוד הבא.

תְּרַחֵמֶן הוּא יוֹצִיֵנוּ לַיְמֹת הַמְּשִׁיחַ וְלַחֲנֵי הָעוֹלָם הַבָּא. מְגִדֵּל (ביום
חול: מְגִדִּיל) יִשׁוּעוֹת מְלַכּוֹ וְעִשָׂה חֶסֶד לְמְשִׁיחוֹ לְדוֹד וְלוֹרְעוֹ עַד
עוֹלָם: עִשָׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמוֹי הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל-יִשְׂרָאֵל
וְאִמְרוּ אָמֵן:

יִרְאֵי אֶת-יי קִדְשׁוֹ בִּירְאֵין מִחֶסֶד לִירְאֵיו: כְּפִידִים רָשׁוּ וְרַעֲבוּ וְרָשִׁי
יי לֹא-יִחְסְרוּ כָּל-טוֹב: הוֹדוּ לֵי כִי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד: פּוֹתַח
אֶת-יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-חַי רְצוֹן: בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בִּי וְהִיָּה
יי מְבַטָּחוֹ:

כשמזמנים על כוס יין מברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

הרחמן

חלק זה מסיים את ברכת המזון וכולל זכרי שבח ובקשות קצרות, הסתחות כולם
במלים "הרחמן הוא..."

שבע ברכות לחתן וכלה

- ברוך** אתה יי אלהינו מלך העולם, שהכל ברא לכבודו:
- ברוך** אתה יי אלהינו מלך העולם, יוצר האדם:
- ברוך** אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר יצר את האדם בצלמו. בצלם דמות תבניתו. ותקין לו ממנו בנן עדי עד. ברוך אתה יי, יוצר האדם:
- שוש** תשיש ותגל העקרה בקבוץ בניה לתוכה בשמחה. ברוך אתה יי, משמח ציון בבניה:
- שמח** תשמח רעים האהובים כשמחה יצירה בנן עדי עד. ברוך אתה יי, משמח חתן וכלה:
- ברוך** אתה יי, אלהינו מלך העולם, אשר ברא ששון ושמחה. חתן וכלה. גילה רנה דיצה וחדות. אהבה ואחות. שלום ורעות. מהרה יי אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים. קול ששון וקול שמחה. קול חתן וקול כלה. קול מצהלות חתנים מחפתם. ונערים ממשחת נגינתם. ברוך אתה יי, משמח חתן עם תכלה:
- ברוך** אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

הרחמן לברית מילה

- הרחמן** הוא יברך אבי תלד ואמו. ויזכו לגדלו ולחכמו. מיום השמיני ותלאה ידצה דמו. ויהי יי אלהיו עמו:
- הרחמן** הוא יברך בעל ברית המילה. אשר שש לעשות צדק בגילה. וישלם פעלו ומשפרתו בפילה. ויתנהו למעלה למעלה:
- הרחמן** הוא יברך רך הנמול לשמונה. ויהיו ידיו ולבו לאל אמונה. ויזכה לראות פני השכינה. שלש פעמים בשנה:
- הרחמן** הוא יברך המל בשר העולה. ופרע ומצין דמי המילה. איש תדא ורך הלכב עבודתו פסולה. אם שלש אלה לא יעשה לה:
- הרחמן** הוא ישלח לנו משיחו הולך תמים. בזכות חתן למולות דמים. לבשר בשורות טובות ונחומים. לעם אחד מפור ומפורד בין העמים:
- הרחמן** הוא ישלח לנו בהן צדק אשר לקח לעולם. עד הובן כסאו בשמש ויהלום. וילט פניו באדרתו ויגלו. בריתי היתה אתו תמים והשלום:
- ותזרים ל"הרחמן הוא יזכור" שבעמוד הקודם.

ברכה אחרונה 'מעין שלש'

לאחר אכילת תבשיל של חמשת מיני דגן (עוגות ומיני מאפה) או פירות משבעת המינים שהם גפן, תאנה, רמון, זית ותמר, או שתיית יין, מברך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, על

על מאפה מקמח חמשת מיני דגן:

על דבש:

על פירות משבעת מינים:

המזיגה

הגפן

העץ

ועל הכלכלה

ועל פרי הגפן

ועל פרי העץ

ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שרצית והנחלת לאבותינו לאכל מפריה ולשפוע מטובה רחם-נא יי אלהינו על ישראל-עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מזבחך ועל היכלך ובנה ירושלים עיר הקודש במהרה בימינו והעלנו לתוכה, ושמחנו בה ובברכך בקדשה ובטהרה.

בשבת ורצה והחליצנו ביום השפּת הזה.

בראש-חודש: וזכרנו לטובה ביום ראש החדש הזה. בראש-חשנה: וזכרנו לטובה ביום הזכרון הזה. בפסח: וזכרנו לטובה ביום חג המצות הזה. בשבועות: וזכרנו לטובה ביום חג השבועות הזה. בסוכות: וזכרנו לטובה ביום חג הסוכות הזה. בשמיני עצרת: וזכרנו לטובה ביום שמיני עצרת חג הזה.

כי אתה יי טוב ומטיב לכל ונודה לך על הארץ ועל

על פירות משבעת מינים:

על דבש:

על מאפה מקמח חמשת מיני דגן:

הפירות.

פרי-הגפן.

המזיגה.

ברוך אתה

ברוך אתה

ברוך אתה

יי על-הארץ

יי על-הארץ

יי על-הארץ

ועל-הפירות:

ועל-פרי הגפן:

ועל-המזיגה:

ברכת בורא נפשות רבות

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא נפשות רבות וחסרונן על כל מה-שבראת להחיות בהם נפש כל-חי, ברוך חי העולמים:

הבדלה במוצאי שבת וחג

התורה מצוה עלינו לקדש את ימי השבת והחג בדברים, כנאמר "זכור את יום השבת לקדשו", ודרשו חז"ל כי תובה 'לזכור ולקדשו' אף ביציאתו, על ידי הבדלה. המנהג הוא להבדיל על כוס יין, אך ניתן לעשות זאת גם על כל משקה חשוב (ולברך עליו ברכת "שהכול"). במוצאי שבת נוהגים גם לברך ולהרית בשמים כדי להשיב את הנפש הדואבת מיציאת השבת וכן לברך על בריאת האש, מכיון שבמוצאי שבת הצית אדם הראשון אש בפעם הראשונה. מששקעה השמש ביום השבת והחג, לא אוכלים עד לאחר ההבדלה אלא אם כן התחיל בסעודה מבעוד יום.

הַנֶּה אֵל יִשְׂרָאֵל, אֲבָטָח וְלֹא אֶפְחָד, כִּי־עַי וְזַמְרַת יְיָ יִי, וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה; וַשְּׂאֲבָתָם־מִיָּם בְּשִׁשּׁוֹן, מִמַּעַיְנֵי הַיִּשׁוּעָה: לִי הַיִּשׁוּעָה, עַל־עַמּוּךְ בְּרַכְתְּךָ סֵלָה: יִי צָבָאוֹת עֲמֹנִי, מִשְׁגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: יִי צָבָאוֹת, אֲשֶׁרִי אָדָם בָּטַח בְּךָ: יִי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנִי כִּי־סֶקְרָאֵנִי:

(הסנובבים מכריזים בקול (ואתריהם המבדיל):

לַיהוּדִים הַיְתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה, וְשִׁשּׁוֹן וַיִּקָּר: כֵּן תַּהֲיֶה לָנוּ: כּוֹס־יִשׁוּעוֹת אֵשָׂא, וּבָשֵׁם יִי אֶקְרָא:

סְבִרֵי מִרְנָן: בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

במוצאי שבת מברכים את ברכת הבשמים:

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מִיָּי בְּשָׂמִים:

במוצאי שבת מברכים על הנר:

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ:

בברכת "בורא מאורי האש" יביט בארבעת צפוני אצבעות היד כשהם מכסים את האגודל, ולא יראה את האגודל, אמת מהסיבות למנהג זה היא, כי הצפרניים מסמלות ברכה. שכן הן הדבר שצומת כל הזמן, שזהו סימן ברכה, ולכן נוהג להביט בהן לסימן טוב בתחילת השבוע.

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחול, בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ, בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים, בֵּין יוֹם הַשְּׂבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בְּרוּךְ אַתָּה יִי, הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחול:

מכריזים ומברכים איש את רעהו בברכת "שבוע טוב ומבורך".

במוצאי חג הסוכות ובמוצאי שבת חול המועד סוכות (כשמבדיל בסוכה) מברך גם ברכה זו:

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוָתוֹ וְצִוָּנוּ לֵישֵׁב בַּסֹּכָה: יֵשׁ נוֹהֲגִים לוֹמַר מִיד לאחר ההבדלה של מוצאי שבת את נוסח ברכת "ויתן לך" שמתחילה בברכותיו של יצחק אבינו ליעקב בנו, וממשיכה בפסוקי

ברכה נוספים כדי להתחיל את השבוע בברכה להצלחה.

נוהגים לאמרה שנים יחד כמברכים איש את רעהו

וַיֵּתֵן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ,
וְרֹב דָּגָן וְתִירָשׁ: יַעֲבֹדְךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲווּ
לָךְ לְאֲמִים, הָיָה גִבּוֹר לְאַחֶיךָ, וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָךְ בְּנֵי
אֲמָה, אֲבִרְיָךְ אָרוּר, וּמִבְּרַכְיָךְ בָּרוּךְ: וְאֵל שְׂדֵי
יְבָרְךָ אֶתְךָ וַיַּבְרֶךְ וַיִּרְכֶּךָ, וְהָיִיתָ לְקָהָל עַמִּים:
וַיֵּתֵן לָךְ אֶת-כִּרְכַּת אֲבִרָהֶם, לָךְ וּלְזֶרְעֶךָ אֶתְךָ,
לְרִשְׁתְּךָ אֶת-אֶרֶץ מִגְרִיךָ אֲשֶׁר-נָתַן אֱלֹהִים
לְאַבְרָהָם: מֵאֵל אָבִיךָ וַיַּעֲזֹרְךָ וְאֵת שְׂדֵי וַיְבָרְכֶךָ,
בְּרִכַּת שָׁמַיִם מִמָּעַל, בְּרִכַּת תְּהוֹם רַבָּצֶת תַּחַת
בְּרִכַּת שְׂדִים וְרָחִם: בְּרִכַּת אָבִיךָ גִּבּוֹר עַל-
בְּרִכַּת הַזֶּרֶם, עַד-תֵּאוֹת גִּבְעַת עוֹלָם, תִּהְיֶינָה
לְרֹאשׁ יוֹסֵף, וּלְקֶדֶד קִדְּוִי אֶחָיו: וְאַהֲבֶךָ וַיְבָרְכֶךָ
וְהִרְכֶּךָ, וַיְבָרְךָ פָּרִי-כִטָּנֶךָ וּפָרִי-אֲדָמָתְךָ, דִּגְנֶךָ
וְתִירֶשֶׁךָ וַיַּצְהֶרְךָ, שְׁגֵר-אַלְפִּיךָ וַעֲשִׂיתָרֶת צֹאנֶךָ,
עַל הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר-נִשְׁבַּע לְאַבְתִּיךָ לָתֵת לָךְ:
בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל-הָעַמִּים, לֹא-יִהְיֶה בְּךָ עֶקֶר
וַעֲקָרָה וּבְבִהֶמְתֶּךָ: וְהִסִּיר יְיָ מִמֶּךָ כָּל-חֲלִי, וְכָל
מִדּוֹי מִצָּרִים הָרָעִים אֲשֶׁר יִדְעָתָ, לֹא יִשְׁיִמֶם
בָּךְ, וַיִּנָּתֶנּוּ בְּכָל שְׁנֵאִיךָ:

הַמְּלֶאךָ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל-רָע, יְבָרְךָ אֶת-
הַנְּעָרִים, וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמִי, וְשֵׁם אֲבֹתִי אֲבָרָהֶם
וַיַּצְחֶק, וַיִּדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: יְיָ אֱלֹהֵיכֶם

הִרְבָּה אֶתְכֶם, וְהִנֵּכֶם הַיּוֹם כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם
 לָרֹב: יי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם, יִסַּף עֲלֵיכֶם כָּכֶם,
 אֶלֶף פַּעַמִּים, וַיְבָרֶךְ אֶתְכֶם, כַּאֲשֶׁר דָּבָר לָכֶם:

בְּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר, וּבְרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה: בְּרוּךְ
 מִנְּאֵךְ וּמִשְׁאֲרֵיךְ: בְּרוּךְ פְּרִי-בִטְנְךָ וּפְרִי
 אֲדָמָתְךָ וּפְרִי בְהֶמְתְּךָ, שֶׁגֵּר אֶלְפִיךָ וְעִשְׁתְּרוֹת
 צִאֲנֶךָ: בְּרוּךְ אַתָּה בִּבְאֵךְ וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצִאֲתְךָ:
 יֵצֵו יי אֶתְךָ אֶת-הַבְּרָכָה בְּאַסְמִיךָ, וּבְכָל מִשְׁלַח
 יָדְךָ, וַיְבָרֶכְךָ בְּאָרְצָן אֲשֶׁר-יי אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ:
 יִפְתַּח יי | לָךְ אֶת-אוֹצְרוֹ הַטּוֹב אֶת-הַשָּׁמַיִם
 לְתֵת מִטֶּר-אֲרָצְךָ בְּעֵתוֹ וּלְבָרֶכְךָ אֶת כָּל-מַעֲשֵׂה
 יָדְךָ, וְהַלּוֹיֹת גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה: כִּי-יי
 אֱלֹהֶיךָ בִּרְכֶךָ כַּאֲשֶׁר דָּבָר-לָךְ, וְהַעֲבַטְתָּ גּוֹיִם
 רַבִּים, וְאַתָּה לֹא תַעֲבֹט, וּמִשְׁלַת בְּגוֹיִם רַבִּים,
 וּבָךְ לֹא יִמְשְׁלוּ: אֲשֶׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ,
 עַם, נוֹשֵׁעַ בֵּינִי, מִגֵּן עֲזָרְךָ, וְאֲשֶׁר-חָרַב גְּאוֹתְךָ,
 וַיִּפְחֲשׁוּ אִיבֶיךָ לָךְ, וְאַתָּה עַל-כְּמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ:

יִשְׂרָאֵל נוֹשֵׁעַ בֵּינִי תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים, לֹא-תִבְשׁוּ
 וְלֹא-תִכְלְמוּ עַד-עוֹלָמִי עַד: וְאִכְלֹתֶם אֹכּוֹל
 וְשָׂבוּעַ, וְהִלַּלְתֶּם אֶת-שֵׁם יי אֱלֹהֵיכֶם, אֲשֶׁר-
 עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְּלִיא, וְלֹא-יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם:
 וַיִּדְעֻתֶם כִּי בִקְרֹב יִשְׂרָאֵל אָנִי, וְאָנִי יי אֱלֹהֵיכֶם
 וְאִין עוֹד, וְלֹא-יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: כִּי-בְשִׁמְחָה

יִצְאוּ, וּבְשָׁלוֹם תּוּבְלוּן, הֶהָרִים וְהַגְּבֻעוֹת
 יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רְנָה, וְכָל-עֵצֵי הַשָּׁדָה יִמְחֹאוּ-
 כָף: הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי, אֲבֹטָח וְלֹא אֶפְחָד, כִּי
 עָזִי וְזִמְרַת יְהוָה יִי, וַיְהִי-לִי לִישׁוּעָה: וּשְׂאֲבָתָם-
 מִים בְּשִׁשּׁוֹן, מִמַּעֲיָנִי הִישׁוּעָה: וְאִמְרָתָם בְּיוֹם
 הַהוּא, הוֹדוּ לִי קְרָאוּ בְשִׁמּוֹ, הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים
 עֲלִילָתוֹ, הִזְכִּירוּ, כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ: וּמְרוּ יִי, כִּי
 גָּאוֹת עָשָׂה, מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל-הָאָרֶץ: צַהֲלִי
 וְרַנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן, כִּי-גָדוֹל בְּקֶרְבְּךָ קְדוֹשׁ
 יִשְׂרָאֵל: וְאָמַר בְּיוֹם הַהוּא, הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ
 זֶה, קִוִּינוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנוּ, זֶה יִי קִוִּינוּ לוֹ, נִגְלָה
 וְנִשְׁמָחָה בִישׁוּעָתוֹ:

בוֹרָא גִּיב שְׁפָתַיִם, שָׁלוֹם | שָׁלוֹם לָרְחוֹק וְלִקְרוֹב,
 אָמַר יִי, וּדְפָאֲתִיו: וְרוּחַ לְבָשָׂה אֶת-עַמְּשֵׁי רֹאשׁ
 הַשְּׁלִישִׁים, לֶךְ דָּוִיד וְעַמּוֹךְ בֶּן-יִשִּׁי, שָׁלוֹם | שָׁלוֹם
 לֶךְ וְשָׁלוֹם לְעוֹזְרֶךָ, כִּי עֲזָרְךָ אֱלֹהֶיךָ, וַיִּקְבְּלֵם דָּוִיד
 וַיִּתְּנֵם בְּרֹאשֵׁי הַגָּדוֹד: וְאִמְרָתָם כֹּה, לְחִי, וְאַתָּה
 שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם, וְכָל אֲשֶׁר-לֶךְ שָׁלוֹם: יִי עוֹ
 לַעֲמֹ וַיִּתֵּן, יִי | יִבְרַךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

מס'	שירים	עמ'	מס'	שירים	עמ'
26	אבא שבשמים	17	76	והביאותים	23
81	אבינו אב הרחמן	23	101	והיא שעמדה	27
90	אבינו מלכנו	24	102	וזכני לגדל	27
1	אדון עולם	15	73	ונשגב ה'	22
45	אדרבא	19	53	ועתה בנים	20
35	אוהילה לאל	18	56	טוב להדות	21
79	אחינו	23	6	יברך ה'	15
63	אחת שאלתי	21	38	יה החדש	18
106	איכה?!	28	71	יחד כלם	22
87	אילו היה לי כח	24	14	ימלא פי תהלתך	16
72	אין אדם שר	22	51	ירושלים אוזן של עולם	20
105	אין עוד מלבדך	28	108	ירושלים שבלב	29
62	אין ערך לך	21	78	ישימן אלקים	23
33	אל תירא	18	41	ישמחו במלכותך	19
16	אלה חמדה	16	7	ישמחו השמים	15
69	אלקים צבאות	22	3	ישראל בסח	15
100	אם אשכחך	27	52	ישראל בסח	20
89	אם אתה מאמין	24	49	כאיל תערג	20
88	אם יהודי היה יודע	24	64	כה אמר	21
60	אנא בכח	21	84	כי את כל הארץ	24
24	אנה ה'	17	103	כי הרבית	27
93	אני הוא עץ	26	37	כי לא ייש	18
13	אני מאמין	16	8	כל העולם כל	15
66	ארוממן ה'	22	86	כשהנשמה מאירה	24
44	אשא עיני	19	75	לב שחור	23
104	בדרכים רמות הלכתי	27	34	ליהודים היתה	18
57	בלבבי משכן	21	59	למשן אחי ורעי	21
27	בן אדם, עלה למעלה	17	15	מי האיש	16
91	ברחובנו הצר	25	109	מי שמאמין	29
43	ברכנו ה'	19	29	מי שענה	17
67	בשעה	22	77	מכניסי רחמים	23
17	דוד מלך	16	31	מצוה גדולה	18
85	דע לך	24	94	סימן טוב	26
107	ה' מלך	29	32	עבדו את ה'	18
65	הבן יקיר	22	68	עד הנה	22
80	הוא יגאל	23	10	עוד אבינו	16
110	הטוב כי לא כלו	29	95	עוד ישמע	27
48	המלאך הגאל	20	92	עומד לו	25
19	הנה אנכי	16	2	עושה שלום	15
12	הנה מה טוב	16	97	ענבי הגפן	27
40	הפכת מספדי	19	70	פיה פתחה	22
30	הרחמן הוא	17	82	קול ברמה נשמע	23
23	השבעתי אתכם	17	20	קטנתי	16
36	ואני בחסדך	18	58	רבון העולמים	21
25	ובאו האובדים	17	50	רבנו של עולם	20
5	והאר עינינו	15	74	רבנו של עולם, אני יודע	22

עמ'	שירים
31	המקהלה.....
31	הרועה.....
31	השתטחות.....
31	לסתחילה אריבער.....
31	שאמיל.....
31	שלוש תנועות.....
31	תלמידי ה'צמח צדק'.....

זמירות ופיוטים

39	א-ל מאוד נעלה.....
42	אגדלך אלקי.....
43	אעופה אשכונה.....
38	אשור שירה.....
40	בר יוחאי.....
37	ברוך א-ל עליון.....
36	דחור יקרא.....
38	חביבי.....
44	י-ה אכסוף.....
34	י-ה ריבון.....
42	יגדל אלוקים.....
36	יזחון רעיוני.....
33	יום זה מטוב.....
34	יום שבתון.....
45	ישמח חתני.....
43	יתגדל ויתקדש.....
35	כי אשמרה שבת.....
45	לך אלי תשוקתי.....
32	מה ידידות.....
44	מזמור לדוד.....
33	מנוחה ושמחה.....
39	מפי א-ל.....
38	נגילה הלליה.....
51	סעודה שלישית.....
45	עזרני אל חי.....
41	צור משלך.....
35	שלום לבן דודי.....
41	שמח בני בחלקך.....

זמירות מסידור האר"י

46	אזמר בשבחין.....
49	אסדור לסעודתא.....
52	בני היכלא.....
51	ידיד נפש.....
51	מזמור לדוד.....

מס'	שירים	עמ'
54	רחם.....	20
83	רחם בתסוך.....	24
22	שאו שערים.....	17
28	שאי סביב.....	17
11	שבחי ירושלים.....	16
42	שומר ישראל.....	19
9	שיר למעלות.....	15
4	שישו את ירושלים.....	15
96	שמח תשמח.....	27
98	שמחם.....	27
99	שמחנו ה'.....	27
46	שמע בני.....	19
18	שמע ישראל.....	16
61	שפכי כמים.....	21
39	תהא השעה הזאת.....	19
21	תורת ה' תמימה.....	17
47	תניא.....	19
55	תפלה לעני.....	21

ניגוני חב"ד

1	א-לי אתה ואדך.....	30
2	אבינו מלכנו.....	30
3	אימתי קאתי מר.....	30
4	אם אסק שמים.....	30
5	אנעים זמירות.....	30
6	אתה בחרתנו.....	30
7	דרכך אלקינו.....	30
8	הוא אלקינו.....	30
9	הושיעה את עמך.....	30
10	והריקותי לכם ברכה.....	30
11	ופרצת.....	30
12	ושמחת בחגך.....	31
13	ימין ה'.....	31
14	יפרח בימיו.....	31
15	ממצרים גאלתנו.....	31
16	עוצו עצה.....	31
17	פדה בשלום.....	31
18	צמאה לך נפשי.....	31
19	רחמנא דעני.....	31
20	שובה יהוה.....	31
21	שמעו שמעו חברים.....	31

ניגוני חב"ד ללא מילים

1	הבינוני.....	31
---	--------------	----

0 4910000008 4

491-8 דאנאקוד